

2012-02-14

Tid 2012-02-14, kl 19:00

Plats Kommunhuset plan 2 rum 3

Ärenden

Justering

- 1 Hemtjänst som tema, muntlig information
- 2 Information från förvaltningen
- 3 Medborgarförslag - Gratis bussresor för äldre inom kommunen.
- 4 Inträde i Forum Carpe
- 5 Övergripande utfall 2011
- 6 Framåtsikt 2013 - 2016
- 7 Övrigt

Gabriel Melki (S)
Ordförande

Annita Olsson
Sekreterare

Gruppmöten:

S, V och MP träffas 7 februari kl 18.30 på plan 4 i Mälaren.

Möte innan nämnd 14 februari träffas S, V och MP kl 18.00 i sammanträdesrummet plan 2 rum 3. Övriga träffas i Helges restaurang vid samma tid.

3**Medborgarförslag - Gratis bussresor för äldre inom kommunen. (von/2011:196)****Förslag till beslut**

Vård- och omsorgsnämnden föreslås avslå medborgarförslaget.

Sammanfattning

Förslagsställaren anser att äldre personer bör erhålla gratis bussresor inom kommunen i likhet med hur det ser ut i vissa andra kommuner.

Vård- och omsorgsförvaltningen ser vinster i att äldre åker gratis, såväl för allmänhälsan som för miljön, men ser samtidigt svårigheter med att få en sådan satsning att falla väl ut i hela kommunen. En undersökning gjord av Kristianstads kommun visar att bara 40 procent av de äldre i kommunen valt att nyttja kortet under de fyra år kommunen tillhandahållit det. Detta gör det svårt att motivera varför samtliga inom åldersgruppen skulle tilldelas ett kort. Detta i kombination med att Stockholms kollektivtrafik redan är starkt subventionerad för äldre gör att vård- och omsorgsförvaltningen inte stödjer förslaget att införa gratis bussresor för äldre.

2012-01-05

Dnr von/2011:196

Referens
Emma ÅbergMottagare
Vård- och omsorgsnämnden

Medborgarförslag - Gratis bussresor för äldre inom kommunen.

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden föreslås avslå medborgarförslaget.

Sammanfattning

Förslagsställaren anser att äldre personer bör erhålla gratis bussresor inom kommunen i likhet med hur det ser ut i vissa andra kommuner.

Vård- och omsorgsförvaltningen ser vinster i att äldre åker gratis, såväl för allmänhälsan som för miljön, men ser samtidigt svårigheter med att få en sådan satsning att falla väl ut i hela kommunen. En undersökning gjord av Kristianstads kommun visar att bara 40 procent av de äldre i kommunen valt att nyttja kortet under de fyra år kommunen tillhandahållit det. Detta gör det svårt att motivera varför samtliga inom åldersgruppen skulle tilldelas ett kort. Detta i kombination med att Stockholms kollektivtrafik redan är starkt subventionerad för äldre gör att vård- och omsorgsförvaltningen inte stödjer förslaget att införa gratis bussresor för äldre.

Ärendet

Förslagsställaren föreslår att äldre personer ska få åka buss gratis inom kommunen i likhet med hur det ser ut i vissa andra kommuner i landet.

Vård- och omsorgsförvaltningen har berett ärendet.

Syfte med ett införande

Sedan 2008 har ett trettiotal kommuner valt att införa gratis bussresor för personer över 65, 70 eller 75 år. Subventioneringen gäller vanligtvis under lågtrafik dvs. dygnet runt utom vardagar mellan 6.00 och 8.30 samt mellan 15.00 och 18.00.

En av flera anledningar till att kommuner valt att införa gratis bussresor för äldre är att det skulle kunna minska kostnaderna för färdtjänst. Detta ändamål har dock visat sig vara svårt att få belägg för då de kommuner som infört gratis bussresor för äldre konstaterat att färdtjänstvolymen inte påver-

2012-01-05

Dnr von/2011:196

kats av införandet. Det är även rimligt att anta att de personer som idag beviljas färdtjänst i mycket låg utsträckning skulle kunna byta ut detta mot bussresor.

Ett annat syfte med att subventionera äldres bussresor har varit att eventuellt få fler äldre att ställa bilen till förmån för bussen och därmed minska biltrafiken i kommunen. Vid en genomgång av resultatet av andra kommuners införande av gratis bussresor för äldre visar sig detta antagande få stöd.

En tredje anledning till att göra denna typ av satsning har varit att öka de äldres delaktighet i samhället och på så sätt bidra till en förbättrad allmänhälsa. Kristianstad kommun genomförde 2011 en undersökning av effekterna av införandet av gratis busskort för personer över 75 år, fyra år efter införandet. Undersökningen visade att busskortet hade haft positiv effekt på de äldres delaktighet i samhället men också att den geografiska tillhörigheten hade betydelse för om man kunde tillgodogöra sig kortet eller inte. I de kommundelar där busstrafiken är mindre frekvent och där avståndet till busshållplatsen är långt visade det sig att subventioneringen snarare sågs som ett hån mot befolkningen eftersom de inte kunde ta del av den.

Utvärdering av införande av gratis bussresor i Kristianstad

Kristianstad kommun kan till invånarantalet anses motsvara Botkyrka men har en något högre andel äldre. Likheterna de båda kommunerna emellan gör det intressant att använda Kristianstad som jämförelsepunkt vad gäller kostnader för och konsekvenser av ett införande.

När gratis bussresor för äldre 2008 infördes i Kristianstad beräknades satsningen kosta 2.1 miljoner per år. För 2011 beräknar man att det har kostat 2,6 miljoner kronor till följd av en ökning av användandet. Kostnaden förväntas gå upp ytterligare kommande år. Undersökningen visar också att bara cirka 40 procent av gruppen 75 år och äldre valt att använda busskortet.

I Kristianstad samarbetar kommunen med det regionala bussbolaget Skånetrafiken genom att kommunen ersätter Skånetrafiken för 70 procent av kostnaden för en kontantresa varje gång gratiskortet används. Till denna kostnad kommer för kommunens del 20 kronor per kort som skickas ut till användarna. Givet att bara 40 procent av de som beviljas ett kort verkligen använder kortet innebär bussatsningen i Kristianstad att drygt 150 000 kronor läggs ut i onödan på kort som inte används. Kommunen överväger därför att i och med nästa år förändra så att varje person över 75 år som vill ha ett busskort måste beställa det från kommunen mot en avgift på 100 kronor per år.

2012-01-05

Dnr von/2011:196

Slutsatser

Ett införande av gratis busskort inom Botkyrka för samtliga personer över 75 år uppskattas kosta mellan två och tre miljoner per år. Undersökningar genomförda i andra kommuner har dock visat att långt ifrån alla utnyttjar möjligheten att åka gratis trots att de tilldelats ett gratiskort, något som resulterar i en kostnad för kommunen. Att helt bekosta samtliga kort för gruppen 75 år och äldre är därför inte att rekommendera.

Som konstaterats ovan har det visat sig att satsningen i Kristianstad inte fallit helt väl ut då den trots sina positiva effekter även resulterat i en ökad orättvisa mellan stad och landsbygd. Även Botkyrka består av såväl tätare bebyggelse som en stor del landsbygd. Vi bör därför vara medvetna om att ett införande av gratis bussresor för äldre kan riskera att slå snett även här.

I Stockholms län är det SL som har huvudansvaret för kollektivtrafiken. Idag kostar hos SL ett årskort för hela Stockholmsregionen 14 kronor per dag för den som är berättigad pensionärsrabatt. Givet den subventionering som redan idag sker av gruppen pensionärer och givet svårigheten att få en dylik satsning att falla väl ut stödjer inte vård- och omsorgsförvaltningen förslaget att införa gratis bussresor för samtliga äldre.

Anne Saaristo
Vård- och omsorgschef

2011-08-16

Dnr .....

BOTKYRKA KOMMUN
Tumba medborgarkontor

2011-08-05

2011-08-05
Tumba medborgarkontor
BOTKYRKA KOMMUN

Till Medborgarkontoret i Tumba

Härmed vill jag lämna ett förslag till Botkyrka kommun
att äldre personer kan erhålla gratis bussresor inom
Kommunen vilket förekommer i många kommuner i
landet.

Ingrid Fransson
Munkhättevägen 27 B
147 45 Tumba.

08 530 382 44

4

Forum Carpe (von/2012:25)

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden föreslås besluta att vård- och omsorgsförvaltningen går in som deltagare i Forum Carpe.

Begära ett medgivande från Kommunstyrelsen om att gå in som deltagare i Forum Carpe.

Sammanfattning

Forum Carpe är en kommungemensam funktion för verksamhets- och kompetensutveckling inom funktionsnedsättningsområdet och är tänkt att tillvarata all den kunskap som byggts upp via projekt Carpe som avslutas den 31/3 2012.

Funktionsnedsättningsområdet är så litet i varje kommun samtidigt som det är mycket brett och därför behövs en samordning för att kunna genomföra adekvat kompetensutveckling. Till dags dato har 23 kommuner i Stockholms län anmält att de tänker delta.

Stockholms stad kommer att vara administrativt ansvarig för forumet.

2012-01-20

Dnr von/2012:25

Referens
Magnus Lublin

Mottagare
Vård- och omsorgsnämnden

Inträde som deltagare i Forum Carpe

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden föreslås besluta att vård- och omsorgsförvaltningen går in som deltagare i Forum Carpe.

Begära ett medgivande från Kommunstyrelsen om att gå in som deltagare i Forum Carpe.

Sammanfattning

Forum Carpe är en kommungemensam funktion för verksamhets- och kompetensutveckling inom funktionsnedsättningsområdet och är tänkt att tillvarata all den kunskap som byggts upp via projekt Carpe som avslutas den 31/3 2012.

Funktionsnedsättningsområdet är så litet i varje kommun samtidigt som det är mycket brett och därför behövs en samordning för att kunna genomföra adekvat kompetensutveckling. Till dags dato har 23 kommuner i Stockholms län anmält att de tänker delta.

Stockholms stad kommer att vara administrativt ansvarig för forumet.

Kostnadsberäkning

Kostnaden för att delta i Forum Carpe är 1,75 kronor invånare. För Botkyrkas del innebär det en kostnad på lite dryg 147 000:-/år

Forum Carpe

Efter att i närmare tre år i bred samverkan genomfört verksamhets- och kompetensutveckling inom funktionsnedsättningsområdet har ett stort antal kommuner beslutat att ha en gemensamt finansierad funktion även efter projektets slut. Stockholms stad kommer att vara administrativt ansvarig för detta "Forum CARPE funktion för Verksamhets- och Yrkesutveckling", vars syfte är att samordna aktiviteter för att synliggöra verksamhetsområdet, höja kompetensen samt samla och sprida goda exempel.

2012-01-20

Dnr von/2012:25

Avtal som löper från den 1 april 2012 till och med den 31 mars 2013 kommer att skrivas mellan deltagande kommuner i Stockholms län Överenskommelsen förlängs med ett år om ingen av parterna skriftligen sagt upp överenskommelsen före den 30 november det år överenskommelsen löper.

Syftet är att samordna aktiviteter för att synliggöra verksamhetsområdet, höja kompetensen samt samla och sprida goda exempel.

Målgrupp och användare av centret är anställda – alla yrkeskategorier, på alla nivåer hos såväl kommunala som privata utförare samt myndighetsutövare.

”**Kompetensråd**” bestående av yrkesverksamma personer (chefer eller andra lämpliga personer) knyts till centret för att möjliggöra en förankring i berörda verksamheter.

Uppgifter:

Vara diskussions- och samverkanspart, när det gäller kompetens- och utvecklingsfrågor till

KSL

Länets kommuner

Intresserade privata utförare

Handikapporganisationer och fackliga organisationer på länsnivå

Samverka med kunskapscentra och FoU-enheterna

Samverka med utvecklingsprojekt

Samla information om funktionshinderarbetet i kommuner och av privata utförare i syfte att sprida goda exempel

Upphandla, beställa och administrera enskilda kurser

Genomföra föreläsningar

Skapa mötesplatser

Förvaltningens bedömning

För att höja kvaliteten inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning är det viktigt att vara en del av en kommungemensam funktion som jobbar för verksamhets- och kompetensutveckling inom funktionsnedsättningsområdet. Om en kommun står utanför den här typen av sammanslutning finns det risk att utvecklingsarbetet försvåras.

En intresseanmälan om deltagande har skickats till Forum Carpe.

Anne Saaristo
Vård- och omsorgschef

5

Övergripande utfall (von/2012:19)

Förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens övergripande utfall 2011

Sammanfattning

Det övergripande utfallet för 2011 visar ett minus med netto 34,5 miljoner kronor. Förvaltningens delårsrapport per augusti 2011 visade ett prognostiserat underskott på 25,0 miljoner kronor. Vid oktoberprognosen antog vi ett något sämre resultat och vi redovisade netto minus 26,2 miljoner kronor

Under året har förvaltningen gjort prognoser månatligen, förutom januari och juni månad. Vi kan konstatera att vi vid årets slut har en avvikelse mellan prognosen i oktober och utfallet i december. Anledningen är dels att det tillkommit kostnader under de sista månaderna som inte varit kända eller för lågt beräknade, dels att det varit stora förändringar i utfallet för personalkostnader mellan oktober till december. Tillsammans har detta inneburit att prognossäkerheten inte varit tillräckligt god.

Ett nytt HRM-system infördes i kommunen under årets två sista månader. I november genomfördes den första löneutbetalningen och det fattades stora belopp i bokföringen vid prognostillfället för november. Prognosen antogs utifrån bokförda personalkostnader till och med oktober. Sammanlagt ökade personalkostnaderna från oktober till december med cirka 3,5 miljoner kronor.

Det är svårt att peka på vad ökningen beror på. Dels kan det bero på effekter av införandet av nytt HRM-system i form av merkostnader för vikariekostnader, dels felaktiga löneutbetalningar i samband med införandet. Vidare har nya verksamheter startat under årets sista månader, men de har beräknats för lågt i prognoserna.

2012-02-14

Dnr von/2012:19

I övergripande utfall 2011 gör vi en kortfattad beskrivning av avvikelser inom olika verksamheter. Vi återkommer med en mer utförlig genomgång och analys i årsredovisningen för 2011.

2012-02-01

Dnr von/2012:19

Referens

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Övergripande utfall

Förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens övergripande utfall 2011

Sammanfattning

Det övergripande utfallet för 2011 visar ett minus med netto 34,5 miljoner kronor. Förvaltningens delårsrapport per augusti 2011 visade ett prognostiserat underskott på 25,0 miljoner kronor. Vid oktoberprognosen antog vi ett något sämre resultat och vi redovisade netto minus 26,2 miljoner kronor

Under året har förvaltningen gjort prognoser månatligen, förutom januari och juni månad. Vi kan konstatera att vi vid årets slut har en avvikelse mellan prognosen i oktober och utfallet i december. Anledningen är dels att det tillkommit kostnader under de sista månaderna som inte varit kända eller för lågt beräknade, dels att det varit stora förändringar i utfallet för personalkostnader mellan oktober till december. Tillsammans har detta inneburit att prognossäkerheten inte varit tillräckligt god.

Ett nytt HRM-system infördes i kommunen under årets två sista månader. I november genomfördes den första löneutbetalningen och det fattades stora belopp i bokföringen vid prognostillfället för november. Prognosen antogs utifrån bokförda personalkostnader till och med oktober. Sammanlagt ökade personalkostnaderna från oktober till december med cirka 3,5 miljoner kronor.

Det är svårt att peka på vad ökningen beror på. Dels kan det bero på effekter av införandet av nytt HRM-system i form av merkostnader för vikariekostnader, dels felaktiga löneutbetalningar i samband med införandet. Vidare har nya verksamheter startat under årets sista månader, men de har beräknats för lågt i prognoserna.

I övergripande utfall 2011 gör vi en kortfattad beskrivning av avvikelser inom olika verksamheter. Vi återkommer med en mer utförlig genomgång och analys i årsredovisningen för 2011.

Vård- och omsorgsnämnden

Övergripande utfall 2011

Förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens övergripande utfall 2011

Sammanfattning

Det övergripande utfallet för 2011 visar ett minus med netto 34,5 miljoner kronor. Förvaltningens delårsrapport per augusti 2011 visade ett prognostiserat underskott på 25,0 miljoner kronor. Vid oktoberprognosen antog vi ett något sämre resultat och vi redovisade netto minus 26,2 miljoner kronor

Under året har förvaltningen gjort prognoser månatligen, förutom januari och juni månad. Vi kan konstatera att vi vid årets slut har en avvikelse mellan prognosen i oktober och utfallet i december. Anledningen är dels att det tillkommit kostnader under de sista månaderna som inte varit kända eller för lågt beräknade, dels att det varit stora förändringar i utfallet för personalkostnader mellan oktober till december. Tillsammans har detta inneburit att prognossäkerheten inte varit tillräckligt god.

Ett nytt HRM-system infördes i kommunen under årets två sista månader. I november genomfördes den första löneutbetalningen och det fattades stora belopp i bokföringen vid prognostillfället för november. Prognosen antogs utifrån bokförda personalkostnader till och med oktober. Sammanlagt ökade personalkostnaderna från oktober till december med cirka 3,5 miljoner kronor.

Det är svårt att peka på vad ökningen beror på. Dels kan det bero på effekter av införandet av nytt HRM-system i form av merkostnader för vikariekostnader, dels felaktiga löneutbetalningar i samband med införandet. Vidare har nya verksamheter startat under årets sista månader, men de har beräknats för lågt i prognoserna.

I övergripande utfall 2011 gör vi en kortfattad beskrivning av avvikelser inom olika verksamheter. Vi återkommer med en mer utförlig genomgång och analys i årsredovisningen för 2011.

Ekonomi

Mnkr	Bokslut 2010	Budget 2011	Bokslut 2011	Budget- avvikelse 2011
Verksamhetens intäkter (+)	151,8	159,3	167,5	+ 8,2
Verksamhetens kostnader (-)	931,7	939,9	982,6	- 42,7
Nettokostnad (+/-)	779,9	780,6	815,1	- 34,5
Nettoinvesteringar (+/-)	-3,7	3,5	2,0	+1,5

Det övergripande utfallet för 2011 visar ett minus med netto 34,5 miljoner kronor. Förvaltningens delårsrapport per augusti 2011 visade ett prognostiserat underskott på 25,0 miljoner kronor. Vid oktoberprognosen antog vi ett något sämre resultat och vi redovisade netto minus 26,2 miljoner kronor

Prognoser och påverkande faktorer

Under året har förvaltningen gjort prognoser månatligen, förutom januari och juni månad. Vi har infört en ny uppföljningsprocess där vi månatligen träffat sektionschefer och verksamhetschefer i en uppföljningsdialog.

Vi kan konstatera att vi vid årets slut har en avvikelse mellan prognosen i oktober och utfallet i december är drygt 8,0 miljoner kronor. Det är framförallt inom personlig assistans, hemtjänsten, särskilda boenden och externa placeringar som differensen finns. Anledningen är dels att det tillkommit kostnader under de sista månaderna som inte varit kända eller för lågt beräknade, dels att det varit stora förändringar i utfallet för personalkostnader mellan oktober till december. Tillsammans har detta inneburit att prognossäkerheten inte varit tillräckligt god.

Utfallet för kostnaderna ökade kraftigt från oktober till december. Ett nytt HRM-system infördes i kommunen under årets två sista månader. I november genomfördes den första löneutbetalningen det nya systemet. Det fattades stora belopp i bokföringen vid prognostillfället för november. Prognosen antogs då utifrån bokförda personalkostnader till och med oktober. Sammanlagt ökade personalkostnaderna från oktober till december med cirka 3,5 miljoner kronor. Den största ökningen skedde i december månad då den felaktiga personalkostnaden i november korrigerades.

Det är svårt att peka på vad ökningen beror på. Dels kan det bero på effekter av införandet av nytt HRM-system i form av merkostnader för vikariekostnader, dels felaktiga löneutbetalningar i samband med införandet. Det finns en osäkerhet i vilken utsträckning rättningar har genomförts. Vidare har nya verksamheter startat under årets sista månader, men de har beräknats för lågt i prognoserna.

Avvikelser per verksamheter i bokslut 2011

Nedan gör vi en kortfattad beskrivning av avvikelser inom olika verksamheter och vi återkommer med en mer utförlig genomgång och analys i årsredovisningen för 2011.

Hemtjänsten redovisar ett underskott på 23,8 miljoner kronor. Prognosen under året har pekat på ett underskott med cirka 23 miljoner kronor. I oktober pekade prognosen på ett något bättre resultat, men kostnaderna för de sista månaderna ökade. Verksamheten har fortsatt höga personalkostnader och kostnaden per hemtjänststimme ligger över den budgeterade. Ett arbete att analysera verksamheten har påbörjats under året och arbetet fortsätter under 2012 för att nå en bättre kontroll och samsyn för en mer effektiv verksamhet.

Särskilda boenden inom äldreomsorgen visar ett nettounderskott på 2,3 miljoner kronor. Silverkronans avdelning för hemlösa har inte varit fullbelagd under året. På grund av avdelningens karaktär har det inte varit möjligt att minska bemanningen. I stället har behovet varit att tillsätta extra nattpersonal. På Tumba äldreboende har sjukfrånvaron ökat kraftigt under året. Det är både den långa som den korta sjukfrånvaron som ökat.

I budget för 2011 fanns medel centralt avsatt för ett nytt boende om 8 platser som inte startat. I årets prognoser har vi antagit att detta skulle bidra till att verksamheten skulle redovisa ett överskott. Dessvärre har ökade kostnader inneburit att verksamheten totalt sett redovisar ett underskott vid årets slut.

Externa placeringar inom äldreomsorgen har ökat med cirka 8 heltidsplaceringar mot budget och dygnspriset har ökat med 5 procent mot budgeterat dygnspris. Utfallet på externa placeringar redovisar ett underskott på 7,4 miljoner kronor. I oktober prognostiserades ett underskott på 6,2 miljoner kronor, men under november och december ökade antalet korttidsplaceringar.

Verksamheten för **Personlig assistans** har ökade kostnader för LSS på grund av fler utförda timmar. Inom extern assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken har antalet brukare ökat med 7 personer. Inom den egna assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken har vi ökade kostnader för sovande jour som inte ersätts fullt ut. Kostnader för avlösarservice och ledsarservice har ökat på grund av att fler insatser har utförts under kvällar och helger.

Inom personlig assistans har ett nytt arbetssätt med team påbörjats och som syftar till en mer effektiv verksamhet. Det förändrade arbetssättet har inte fått genomslag under året men vi förväntar oss positiva effekter under 2012.

Orsaken till överskottet inom **bostad med särskild service** är att ett gruppboende inte har startat som planerats. Under året har nya boenden startats på

Klippan, Källan, Skattebonden och Tullingeberg. Driftkostnader för de nya boenden har under året varit svår att prognostisera då det varit olika tidpunkter för boendenas start. Det prognostiserade överskottet blev därför något lägre än tidigare bedömning.

Inom **omsorgen om personer med funktionsnedsättning** har **externa placeringar** ökat med 905 dygn, vilket motsvarar cirka 2 helårsplaceringar. Snittkostnad på dygnspriset är 3 850 kr, vilket är 325 kr mer än budgeterat. Utfallet på externa placeringar redovisar ett underskott på 7,9 miljoner kronor.

Under året har förvaltningen betalat 2,8 miljoner kronor i **särskilda avgifter**. Det är framförallt inom verksamheten för personer med funktionsnedsättning som den särskilda avgiften till Socialstyrelsen har betalats.

På de centrala verksamheterna redovisar information och marknadsföring samt personal- och organisationsutveckling ett överskott på 5,7 miljoner kronor. Dels har ett överskott skapats genom en medveten återhållsamhet under året, dels har förseningar i leveransen av det nya verksamhetssystemet Pulsen Combine inneburit att införandet har avstannat och därmed har projektet haft låga kostnader för bland annat information och marknadsföring.

Projektet redovisar ett överskott om 4,9 miljoner kronor. Det är dels stimulansmedel från staten, dels projektmedel som ombudgeterades från 2011 avseende Pulsen Combine. Som ovan beskrivits har förseningar i leveransen av det nya verksamhetssystemet inneburit att införandet har avstannat. Projektmedel kommer att begäras ombudgeterade till 2012.

Ekonomi – verksamhetsnivå

Verksamhet	Bokslut 2010 Netto	Budget 2011 Netto	Bokslut 2011 Kostnader	Bokslut 2011 Intäkter	Bokslut 2011 Netto	Budget- avvikelse Netto
CENTRALT						
711, Vård- och omsorgsnämnd	-700	-710	-729		-729	-19
712, Ledning och administration	-33 809	-30 891	-31 936	42	-31 894	-1 003
713, Övrig gem. verksamhet	-5 788	-7 500	-1 720		-1 720	5 780
714 Chef, gemensam adm,	-37 950					
719, Projekt	1 545	-3 491	-2 024	3 448	1 424	4 915
71, Summa	-76 701	-42 592	-36 408	3 490	-32 918	9 674
ÄLDREOMSORG						
770, Äldreomsorg	-22	-21 046	-21 035	3	-21 032	14
771, Bedömarehet SOL	-17 878	-12 169	-13 333	31	-13 302	-1 133
772, Kostorganisation	-1 630	-1 624	-14 978	13 837	-1 141	483
773, Särskilda boendeformer	-207 421	-208 197	-247 746	37 229	-210 517	-2 320
774, Öppen service	-9 108	-10 015	-12 196	1 289	-10 907	-892
775, Hemtjänst	-108 596	-97 097	-130 671	9 747	-120 925	-23 828
776, Hälso- sjukvård & rehab	-40 903	-40 176	-41 158	2 812	-38 346	1 830
777, Övrig service	-2 308	-1 800	-4 618	1 038	-3 580	-1 780
778, Externa placeringar ÄO	-32 335	-37 942	-50 825	5 478	-45 348	-7 406
779, Projekt	-13					
77010 Personligt stöd enligt SOL			-4 497	1	-4 497	-4 497
77, Summa	-420 214	-430 066	-541 057	71 463	-469 594	-39 528
OMSORGEN OM FUNKTIONSNEDSÄTTA						
780, Omsorgs funktionsnedsätt- ning	-522	-16 720	-19 970	25	-19 945	-3 225
781, Bedömarehet LSS	-3 924	-3 851	-2 803	1	-2 802	1 049
782, Självhushåll	-58	0	-466	463	-2	-2
783, Bostad med särskild service	-147 866	-160 117	-161 233	10 855	-150 377	9 740
786, Personlig assistans	-82 007	-79 392	-161 463	77 629	-83 834	-4 442
788, Externa placeringar OF	-48 528	-47 842	-59 225	3 453	-55 773	-7 931
789, Projekt	-57		-16		-16	-16
78, Summa	-282 964	-307 922	-405 177	92 426	-312 750	-4 828
VOF Summa	-779 871	-780 580	-982 611	167 480	-815 131	-34 551

	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Budget 2011	Bokslut 2011
Äldreomsorg				
Utförda timmar hemtjänst	311 466	318 939	314 000	323 161
Timpris hemtjänst	342	367	339	404
Särskilda boenden, platser	234	267	265	259
Särskilt boende, dygnskostnad	1 643	1 617	1 543	1 700
Demensboenden, platser	76	77	107	105
Demensboende, dygnskostnad	1 911	1 987	1 827	1 913
Korttidsboende, platser	14	13	15	15
Korttidsboende, dygnskostnad	2 313	2 454	1 984	2 116
Servicelägenheter	92	83	82	82
Externa placeringar (snitt)	41	51	59	67
Externa placeringar dygnspris (snitt)	2 102	1 954	1 962	2 064
Utskrivningsklara (snitt)	3	4	2	2
Hemvårdsbidrag	110	97	85	99
Omsorgen om personer med funktionsnedsättning				
Korttidshem, platser	11	10	16	12
Barn & ungdomsboende, platser	5	5	5	5
Bostad m. Särskild service heltid, boende	154	147	169	150
LSS egen, timmar	52 305	51 900	52 138	52 272
LSS extern, timmar	37 967	60 249	55 332	66 700
SBF51, antal egna brukare	*	49	49	44
SBF51, antal ext brukare	*	102	101	108
Ledsagarservice	27 011	31 037	29 000	25 549
Avlösarservice	18 242	19 428	23 000	23 326
Externa placeringar, OPFN	41	38	40	42
Externa placeringar dygnspris (snitt)	3 639	3 531	3 525	3 850
Familjehem, korttids	646	786	898	586
Kontaktpersoner	167	185	190	189

Investeringar 2011

Projekt	Utfall tkr	Budget tkr	Avvikelse
3300 Ny/återanskaffning inventarier ÄO	-739	-500	-239
3301 Förtätning lägenheter	-299		-299
3302 Ny/återanskaffning inventarier OF	-611	-500	-111
3303 Arbetsmiljöåtgärder, brandskydd	-20	-1 000	980
3304 Data, nätverk och telefoner	-296		-296
3305 Verksamhetssystem Pulsen		-1 500	1 500
3440 Trådlöst nätverk	-16		-16
Summa	-1 981	-3 500	1 519

Investeringarna redovisar ett överskott på 1,5 miljoner kronor. Det avser införandet av nytt verksamhetssystem som inte har kommit igång som tidigare planerats. Medel avseende Pulsen Combine kommer att begäras ombudgeterade till 2012.

Medborgaren i centrum - ett Botkyrka för alla

Mål 1: Botkyrka är en bra kommun att bo, leva och verka i

Botkyrka ska vara en levande livs- och arbetsmiljö genom att erbjuda ett bra boende och vara en natur-, kunskaps- och upplevelsekommun. Tillväxt och välfärd skapas genom att stimulera de viktigaste resurser som kommunen har, d v s den enskilde medborgarens kraft och kreativitet. Kommunen ska vara en trygg och trivsamt plats. Attraktiva och säkra närmiljöer är viktigt för att människor ska känna sig trygga. Andra aspekter av trygghet är att människor har en tryggad försörjning och känner en social trygghet i svåra situationer.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
1 a) År 2014 ska minst 96% av invånarna uppleva att Botkyrka är en bra kommun att bo, leva och verka i (KF)	92%	90%	95%	85%
1 b) År 2014 ska minst 88% av invånarna uppleva att det är tryggt i deras närområde (KF)	84%	85%	86%	77%
Vård- och omsorgsnämndens mål: 1 c) Brukare är nöjda med verksamheterna i sin helhet		86%		

Åtaganden

Utveckla Albys identitet

-Vi ska hålla en öppen dialog med medborgarna för att stärka varumärket och på bästa sätt bidra till ett Alby där alla utifrån sina olika förutsättningar kan

vara delaktiga. Vi tar fram särskild information om förvaltningens verksamhet i Alby.

Uppföljning och analys

Verksamhetschefen har vid dialogforum i Alby informerat om förvaltningens verksamheter.

Mål 2: Botkyrkaborna är delaktiga och kan påverka i kommunen

I ett demokratiskt samhälle har alla människor lika värde och lika rättigheter. Trots det är skillnaderna fortfarande stora och alltför många känner ett utanförskap. Arbetet för jämlikhet och delaktighet ska intensifieras ytterligare. Botkyrka ska utveckla och fördjupa demokratin. Alla ska ha möjlighet att påverka. En viktig del för att öka delaktigheten är de dialogforum som vi inrättar i varje kommundel. Här kan förtroendevalda och medborgare mötas för att tillsammans diskutera hur Botkyrka kan utvecklas.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
2 a) År 2014 ska minst 75% av invånarna uppleva att de kan vara med och påverka i kommunala frågor som intresserar dem (KF)	61%	60%	70%	65%
Vård- och omsorgsnämndens mål: 2 b) Brukare är nöjda med inflytandet och delaktigheten i våra verksamheter.		87%		
2 c) Enheterna har forum för dialog för brukarinflytande.	90%	90%	100%	100%

Åtaganden

- Enkät- och mätmetoder ska utvecklas för att öka möjligheterna för alla brukare att självständigt besvara enkäter.
- Alla berörda enheter ska ha forum för brukarinflytande och dialog.
- Enhetschefen ansvarar för att samtliga brukare har en genomförandeplan och att planen följs upp och revideras vid förändringar.

Utveckla dialogen med Tullingeborna

- Vi bjuder in de äldre Tullingeborna till dialog kring förebyggande insatser.

Uppföljning och analys

En översyn pågår om utformningen av brukarenkät 2012. Bland annat undersöker vi möjligheterna att använda en förenklad modell för brukare inom LSS-verksamheterna samt möjligheten att använda oss av Socialstyrelsens brukarundersökning.

Från och med hösten 2011 har alla enheter brukarråd och närståendeträffar.

Inom äldreomsorgen har samtliga brukare genomförandeplaner som tagits fram tillsammans med brukaren eller företrädare. Riktlinjer för social dokumentation beslutades i november i nämnden.

Sektionschefen har deltagit på två möten med Tullinges äldreråd.

Mål 3: Kommuninvånarna får ett bra bemötande och bra service av kommunens anställda

Kommuninvånarna ska få ett bra bemötande i kontakten med de anställda i kommunen. Alla ska bemötas med respekt, få sakkunnig information, stöd och hjälp. Ingen ska särbehandlas. Kommuninvånarna ska uppfatta att det är enkelt att ha kontakt med kommunen och att man får tydliga och klara besked och bra service. Medborgare som är brukare i de kommunala verksamheterna ska känna att de har möjlighet att påverka den egna verksamheten förutom att de är nöjda med den service de får.

Vård- och omsorgsnämndens mål:

Stärka varumärket Botkyrka kommun och vård- och omsorgsförvaltningen. Målet är att alla medborgare i Botkyrka känner sig trygga den dag de är i behov av stöd och service från vår förvaltning.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
3 a) År 2014 ska minst 89% av invånarna anse att kommunens anställda ger dem ett bra bemötande (KF)	78%	80%	87%	81%
Vård- och omsorgsnämndens mål:				
3 b) Brukare är nöjda med bemötandet i våra verksamheter.		87%		
3 c) Brukare är nöjda med hur deras integritet respekteras i våra verksamheter.		91%		

Åtaganden

- All intern och extern information, både digitalt och i trycksaker, ska vara uppdaterad, korrekt och lättillgänglig samt erbjudas i alternativa format. Alla nyanställda medarbetare erbjuds utbildning i klarspråk.
- Fungerande rutiner för rapportering av avvikelser och incidenter inom lagarna SoL, LSS och HSL ska införas och användas i hela förvaltningen.

Uppföljning och analys

Klarspråksutbildning har erbjudits två gånger under året.

All intern och extern information, både digitalt och i trycksaker har kontinuerligt uppdaterats. Förvaltningens sidor på intranätet har setts över för att bli mer lättillgängliga och ändamålsenliga.

En tillgänglighetsanalys av botkyrka.se är genomförd under året.

Arbetet med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet har pågått under 2011 enligt den handlingsplan som nämnden beslutat om. Arbetet fortsätter under 2012 med:

- Kvalitets- och resultatdialog med samtliga enheter under mars 2012
- Kvartals- och månatliga uppföljningsdialoger
- Kvalitetskontroll och tillsyn på samtliga enheter under perioden april-maj 2012

Mål 4: Medborgarna har lika möjligheter och rättigheter

Kommunens invånare ska ha lika möjligheter att utveckla och bidra med sin förmåga i arbetslivet, på fritiden och i samhället generellt. Det ska gälla oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck

Mångfald och jämställdhetsarbetet ska stärkas och genomsyra all kommunal verksamhet och samhällsplanering. Vår avsikt är att arbeta för att ge mångfald och antidiskriminering genomslag i verksamhet och personalsammansättning. Vi ska bli en förebild och uppmana andra aktörer att inta ett aktivt förhållningssätt i dessa frågor

Vård- och omsorgsnämndens mål:

De olika perspektiven för den sociala dimensionen för ett hållbart Botkyrka ska genomsyra verksamheten.

-Följa den framtagna handlingsplanen för jämställdhetssäkring för att säkerställa att beslut fattas utifrån individens behov, oavsett man eller kvinna och att verksamheterna erbjuder aktiviteter och stimulans till män och kvinnor på samma villkor.

-Utveckla förvaltningens boendeplanering så att det inte uppstår oskäligen väntetider för brukarna.

-Stödja övriga förvaltningars arbete med att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
4 a) År 2014 ska minst 95% av invånarna uppleva att de inte utsätts för diskriminering (KF)	88%	93%	92%	90%
Vård- och omsorgsnämndens mål: 4 b) Brukarna upplever att de inte utsätts för diskriminering i våra verksamheter.		94%		
4 c) Fastställa riktlinjer för service och tillgängligt till medborgaren vid kontakt och ansökan om insats				

Åtaganden

- Vi ska följa upp att alla brukare får likvärdiga insatser oavsett var de bor i kommunen.
- Inom alla våra verksamheter ska FN konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ingå i det ordinarie arbetet. Genom utbildningar för medarbetare och förtroendevalda ska vi öka medvetenheten om syftet med konventionen.

Uppföljning och analys

En handbok kring FN konventionen har tagits fram under året. Handboken "Tänk nytt, lätt och rätt" har också inspirerat andra kommuner. Förvaltningen har arbetat med att stödja övriga förvaltningars tillgänglighetsarbete. På grund av att vi inte ser önskade resultat, har förvaltningen initierat en organisatorisk förändring av tillgänglighetsprocessen.

Arbetet med handlingsplanen utifrån projektet Jämställdhetssäkring av biståndsbedömning har påbörjats under året och fortsätter under 2012 i samarbete med kommunledningsförvaltningen. Planerade aktiviteter som var tänkta att genomföras 2011 har blivit försenade. Projektet erhåller statliga medel.

Vi har arbetat intensivt med att förbättra boendeplaneringen. År 2011 färdigställdes 18 nya boendeplatser för personer med funktionsnedsättning. Nya resurser togs fram för att effektivisera det konkreta arbetet med att erbjuda boende till brukare. Detta kommer att leda till färre särskilda avgifter från och med år 2013.

Mål 5: Botkyrkaborna mår bra och har en god hälsa

Världshälsoorganisationen (WHO) har definierat hälsa som "ett tillstånd av fullständig fysisk, psykisk och socialt välbefinnande". Hälsa är därmed något mer än frånvaron av sjukdom. Hälsa omfattar något positivt, en känsla av god livskvalitet och välbefinnande. I folkhälsoarbetet utgår vi från ett hälsofräm-

jande perspektiv. Perspektivet innebär att vi stärker de faktorer som främjar hälsa istället för att fråga varför människor blir sjuka

Vård- och omsorgsnämndens mål:

Förbättra hälsan för brukare med funktionsnedsättningar inom förvaltningens gruppboenden.

Arbeta förebyggande för äldres hälsa genom anhörigstöd och mötesplatser för att möjliggöra att de äldre kan bo kvar i sina hem så länge de själva önskar det.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
5 a) Under perioden 2011-2014 ska hälsan förbättras i Botkyrka uttryckt som att ohälsotalet minskar (KF)	33,8	27,4	33,0	
Vård- och omsorgsnämndens mål: 5 b) De som besöker våra mötesplatser ska uppleva att hälsan förbättras.			95%	

Åtaganden

- Genomförandeplaner för samtliga brukare ska alltid innehålla individuella aktiviteter som syftar till att stimulera hälsa och livskvalitet.
- Sex gruppboenden för personer med funktionsnedsättning ska delta i ett hälsoprojekt med Karolinska institutet
- Vi ska säkerställa att alla brukare inom LSS har möjlighet till en aktiv fritid. Det sker genom att vi har kulturombud på varje enhet.
- Vi ska genomföra introduktionsutbildning för ledsagare och kontaktpersoner. Syftet är att ge dem inblick i kommunens organisation och informera om hur viktigt deras uppdrag är för att öka hälsan bland brukarna.

Uppföljning och analys

Mötesplats Grödinge öppnade under april 2011. Den drivs helt med hjälp av frivilliga.

Kulturombud finns på de flesta enheter och även på dagverksamheter. Kultur- och fritidsförvaltningen hanterar från och med 2011 vård- och omsorgsförvaltningens föreningsfrågor. Kulturombuden inom äldreomsorgen träffas en gång per månad och planerar större aktiviteter som riktar sig till medborgarna. Ombuden är ansvariga för att fånga upp intresset hos brukarna samt att informera om kommande aktiviteter. Samspelet mellan förvaltningarna behöver utvecklas ytterligare.

Hälsoprojektet med Karolinska institutet pågår och fortsätter 2012.

Introduktionsutbildning för ledsagare och kontaktpersoner har inte kunnat genomföras som planerat.

Samtliga enheter arbetar med uppföljning och uppdatering av brukarnas genomförandeplaner som också innehåller individuella önskemål som stimulerar hälsa och livskvalitet.

Unga och äldre i fokus - ett Botkyrka med goda uppväxtvillkor och ett tryggt liv för alla

Mål 6: Barn och ungdomar har goda uppväxtvillkor i Botkyrka

Botkyrka ska vara en trygg och bra kommun att växa upp i. Kommunens olika verksamheter måste här samverka med varandra och med andra aktörer för att nå önskat resultat. Förskolans pedagogiska verksamhet har stor betydelse för en god språkutveckling och en bra start i livet för de minsta.

En bra uppväxt handlar även om att ha en bra fritid och att få utlopp för kreativitet och skapande. Kommunens upplevelsesatsning syftar till att stödja och uppmuntra de ungas idéer och initiativ inom detta område

Vård- och omsorgsnämndens mål:

Förvaltningen ska bidra till bättre uppväxtvillkor för barn och unga med funktionsnedsättning genom samverkan och samordning över förvaltningsgränserna och med intresseföreningar och frivilliga organisationer.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
6 a) Minst 90% av ungdomar i åldrarna 10-19 år ska år 2014 uppleva att de har en bra fritid (KF)	71%	67%	76%	62%
6 b) 82% av föräldrarna till barn i åldern 1-10 år ska år 2014 anse att Botkyrka är en bra kommun att växa upp i (KF)				
Vård- och omsorgsnämndens mål:				
6 c) Barn och ungdomar inom våra verksamheter ska vara nöjda med möjligheten till en meningsfull fritid.		85%		
6 d) Barn och ungdomar inom våra verksamheter upplever att verksamheten bidrar till att de kan utöva sina fritidsintressen.		85%		

Åtaganden

Alby - Skapa bättre uppväxtmiljö för pojkar och flickor

Uppföljning och analys

Alby äng har etablerat en kontakt med två skolor och en förskola i Alby. Tanken är att skapa ett samarbete där verksamheterna besöker varandra och att ett faddersystem inleds. Arbetet kommer att fortsätta under 2012.

Mål 8: Äldre kan efter sina förutsättningar bibehålla sin livskvalitet

De äldres erfarenhet och kompetens är en viktig resurs att ta tillvara. I Botkyrka ska man kunna fortsätta ett aktivt liv även när man kommer upp i åren. Äldreomsorgens insatser ska bygga på ett förhållningssätt där det friska sätts i fokus med insatser som bibehåller eller stärker möjligheter till en trygg livssituation. Det innebär också att erbjuda fler mötesplatser för äldre.

Vård- och omsorgsnämndens mål:

Vård- och omsorgsförvaltningen har nöjda brukare och anhöriga. Vi arbetar utifrån vår värdegrund "Vård- och omsorgsförvaltningen utgår från alla människors lika värde och den enskildes möjligheter och förmågor". Alla medarbetare är väl insatta i värdegrunden och värdemålen och tillämpar dessa i det dagliga arbetet. Tillämpa de nya nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom.

Utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete som fungerar i hela organisationen. Kvalitetssystemet ska vara känt för alla medarbetare.

Arbeta för enhetliga rutiner för att uppfylla socialstyrelsens krav på kvalitetssystemet när det gäller rutiner för samverkan, rapportering av fel och brister, synpunktshantering, enhetlig handläggning och dokumentation. Säkra likvärdiga insatser och rättssäkerhet i handläggningen.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
8 a) År 2014 ska 85% av invånarna över 65 år uppleva att det är tryggt att åldras i Botkyrka kommun.	73%		82%	
Vård- och omsorgsnämndens mål:				
8 b) Brukare är nöjda med tryggheten i våra verksamheter.	90%	88%	92%	
8 c) Brukare är nöjda med hur verksamheten bidrar till upplevelsen av stimulans och aktivitet.	81%	78%	85%	
8 d) På våra särskilda boende för äldre erbjuds alltid två alternativa maträtter vid huvudmålet.			100%	100%
8 e) I bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning erbjuds alltid en egen individuellt anpassad kultur- eller fritidsaktivitet i veckan.			100%	100%

Åtaganden

- Alla brukare ska ha en stöd- eller kontaktperson i personalgruppen.
- Samtliga enheter ska bjuda in brukare och närstående till en träff minst en gång per år.
- Måltiderna på våra särskilda boenden för äldre ska planeras så att nattfastan inte överstiger 11 timmar.
- Lokala riktlinjer med de nationella riktlinjerna för demens som grund ska tas fram.
- En plan ska tas fram för hur uppföljning av samtliga biståndsbeslut ska genomföras.
- De resultat som avviker från genomsnittet i socialstyrelsens årliga brukarundersökningar ska åtgärdas i alla berörda enheter.

Uppföljning och analys

Alla brukare har en stöd- eller kontaktperson i personalgruppen.

Nattfastan överstiger inte 11 timmar.

Införandet av de nationella riktlinjerna för demens har pågått under 2011 och avslutas i juni 2012. Därefter kommer arbetet att övergå i ordinarie verksamhet. Demenscoacher och demenssjuksköterska finns nu i verksamheterna. Ett stort antal medarbetare har genomgått den nätbaserade demensutbildningen.

En plan har tagits fram för en förbättrad uppföljning av biståndsbeslut. Bedömarens enheten arbetar med planen men det finns fortfarande brister i uppföljningen.

Under hösten inleds arbetet med arbetet med nationell värdegrund inom äldreomsorgen. Målet är att äldreomsorgen ska inriktas på att den äldre får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Projektet "Värdigt liv och välbefinnande" utgår från den nationella värdegrunden. För de stimulansmedel som beviljats ska möjligheten undersökas om att införa värdighetsdeklarationer. Hittills har en föreläsning på ämnet värdigt liv och välbefinnande anordnats och ett antal cirkelträffar i mindre grupper genomförts. Arbetet kommer att fortsätta 2012 och 2013.

Resultatet på brukarundersökningar presenteras på arbetsplatsträffar. Varje enhetschef ansvarar för att handlingsplaner tas fram på enheten.

Samhälle i utveckling - det nya Sverige finns i Botkyrka

Mål 11: Botkyrka bidrar inte till klimatförändringar

Botkyrka måste klara av att både minska utsläpp av så kallade växthusgaser och hantera konsekvenserna av den globala uppvärmningen. Det ställer krav på att kommunen skapar en ekologiskt hållbar utveckling som minskar miljöbelastningen och gynnar biologisk mångfald. Dessutom behöver miljömedvetandet öka hos Botkyrkas invånare och verksamma. Energisparande och miljöfrämjande åtgärder liksom ett hållbarare transportsystem ska stimuleras. Vår nya klimatstrategi ska lägga fast handlingsvägarna som leder från "nuläge" till "önskat läge" - till ett läge där vi inte längre bidrar till klimatförändringarna

Vård- och omsorgsnämndens mål:

Bidra till kommunens mål om att öka andelen resande och transporter med miljövänliga alternativ. Vi har fastlagda rutiner för att prioritera kollektivt resande. Bland annat ska bilpoolen användas. Arbeta aktivt med klimatsmart, ekologisk och vegetarisk mat i våra verksamheter.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
11 a) Utsläppen av koldioxid ska minska till 1,2 ton per invånare år 2014 (KF)			1,5	
Vård- och omsorgsnämndens mål: 11 a)				
Minska antalet körda mil med bil i våra verksamheter			5%	

Åtaganden

- Vi ska använda tekniska lösningar som handdatorer, telefonkonferenser i syfte att underlätta ruttplanering och minska resandet med bil.
- Vi medverkar i ett pågående klimatanpassningsprojekt om värmeböljor i samarbete med Climatools. Projektet ska spridas i verksamheterna under 2011.

Uppföljning och analys

Under året har medlemskap till bilpoolen ökat. Vi förordar kollektivt åkande och samplanerar resor med egna tjänstebilar. Hemtjänsten använder cyklar när så är möjligt och i närområdet promenerar vi. Telefonkonferenser genomförs också.

Vi ser kontinuerligt över våra leverantörstransporter.

Kostorganisationen har under året deltagit i ett projekt tillsammans med utbildningsförvaltningen kring ekologiska råvaror.

Våra enheter har informerats om Projektet Climatools som handlar om kunskap om och åtgärder vid värmeböljor.

Mål 12: Medborgarna skapar samhörighet och hemkänsla i Botkyrka

Människor engagerar sig i sammanhang de känner samhörighet med. Därför är viljan till och stoltheten över att känna sig som Botkyrkabo helt avgörande för att skapa delaktighet. Ett ökat kvarboende är en förutsättning för att sociala kontakter och nätverk ska bli bestående. Botkyrka ska erbjuda olika former av boende och upplåtelseformer för att man ska kunna välja det boende som bäst passar den egna situationen. Kommundelarna ska upprustas och omdanas i samråd med de boende. Det gäller bostadsområden, kommunala lokaler och anläggningar och utemiljön, med en helhetssyn på en bra boendemiljö

Vård- och omsorgsförvaltningens mål:

Arbeta för att ge en bra bild av våra verksamheter för att alla medborgare i Botkyrka ska känna sig trygga när de är i behov av stöd och service.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
12 a) Vid utgången av 2014 ska minst 92% av medborgarna uppge att de kan rekommendera en vän att flytta till sitt bostadsområde (KF)	84%	83%	88%	78%
Vård- och omsorgsnämndens mål: 12 a) Vid utgången av 2014 ska minst 92% av medborgarna uppge att de kan rekommendera en vän att flytta till sitt bostadsområde	84%		88%	

Åtaganden

- Varje möte mellan förvaltningens anställda och medborgare ska bidra till att skapa en positiv bild av verksamheten. Förvaltningens verksamheter ska dessutom marknadsföras genom positiva inslag på bland annat botkyrka.se, i medborgartidningen PEJL, i pressmeddelanden och i lokaltidningarna Alby - förnya stadsmiljön
- Ett nytt gruppboende för personer med funktionsnedsättning ska startas.
- Tullinge - säkra och utveckla Tullinges kvalitéer
- Vi ska arbeta med Botkyrkabyggen och externa byggbolag för att skapa bra möjligheter till bostäder för äldre och för personer med funktionsnedsättning vid nyproduktion

Uppföljning och analys

Vi använder trycksaker, botkyrka.se, PejL och Mitt i Botkyrka för att nå ut med information om aktiviteter i våra verksamheter. Internt har förvaltningen arbetat för att tydliggöra personalens uppdrag i syfte att skapa en positiv bild av våra verksamheter.

Rutiner för medierelationer är framtagna i syfte att den bild som förmedlas är så korrekt och nyanserad som möjligt och att det bidrar till att stärka varumärket Botkyrka kommun och vård- och omsorgsförvaltningen.

Planerat boende i Alby (Lövkojan) med cirka 6 platser har inte startat som planerat. Det nya boendet kan stå klart tidigast hösten 2012.

Mål 13: Invånarna i Botkyrka upplever att kommunen stimulerar till kreativitet och entreprenörskap

Kommunens upplevelsesatsning är en strategi för kommunens verksamheter och andra aktörer i kommunen. Upplevelsesatsningen ska stärka den kommunala verksamheten och samtidigt skapa nya inspirerande möjligheter inom kultur, utbildning och näringsliv. Kommunens upplevelsesatsning bidrar även till en positiv bild av Botkyrka

Vård- och omsorgsförvaltningens mål:

Utveckla samarbete med frivilligverksamheterna och volontärer.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
13 a) Vid utgången av 2014 ska minst 87% av medborgarna uppleva att kommunen satsar på kreativitet och entreprenörskap (KF)	69%	75%	82%	72%

Åtaganden

- Vi ska skapa en plattform för väntjänst som ger förutsättningar för samverkan mellan olika etniska grupper/föreningar.
- Vi ska ta fram nya och utveckla befintliga e-tjänster utifrån våra målgruppers behov. Vi ska också erbjuda alternativa kontaktvägar för de medborgare som inte har möjlighet att använda den digitala tekniken.

Uppföljning och analys

Mötesplats Grödinge startade under året och drivs som övriga mötesplatser (Tumba och Hallunda) av frivilliga. Mötesplatserna ger förutsättningar för samverkan mellan olika grupper/föreningar och erbjuder alternativa kontaktvägar för medborgarna.

Införandet av den nya e-tjänsten Pulsen Combine som ska ersätta nuvarande verksamhetssystem har inte skett enligt tidigare planering. Anledningen till det är förseningar i leveransen. Pulsen Combine är verktyg som är tänkt för att utveckla och ta fram nya e-tjänster utifrån våra målgruppers behov. Hur och när arbetet kommer att återupptas är för närvarande oklart.

Organisation för framtiden - kreativitet och effektivitet ger kraft

Mål 14: Kommunens verksamheter bedrivs på ett fossilbränslefritt och energisnålt sätt

Botkyrka kommuns verksamheter ska präglas av långsiktighet och vara ett föredöme för kommuninvånare och företag som verkar i kommunen. All kommunal verksamhet ska arbeta mot de nationella miljö kvalitetsmålen. Energisparande och miljöfrämjande åtgärder ska stimuleras. All direkt användning av fossila bränslen som olja och bensin ska upphöra inom "kommunkoncernen".

Vård- och omsorgsförvaltningens mål:

Arbeta för bättre miljömedvetenhet bland personalen för att minska energiförbrukningen.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
14 a) Kommunens inköp av fossilbränsle ska år 2015 vara 0% (KF)	97%	95%	69%	
14b) Den totala energiförbrukningen ska under perioden 2007-2014 minska med 15%/kvm i kommunens fastigheter och anläggningar (KF)	250	244	231	

Åtaganden

Arbeta för bättre miljömedvetenhet bland personalen för att minska energiförbrukningen.

Uppföljning och analys

Flera enheter uppmärksammade den internationella Fair Trade-dagen¹ och sopsorterar så långt möjligt.

Mål 15: I Botkyrka är arbetsklimatet gott och sjukfrånvaron låg

Botkyrka kommun ska uppfattas som en attraktiv och bra arbetsgivare. Det ska finnas goda möjligheter för alla medarbetare att vara delaktiga och ha inflytande över hur arbetet bedrivs, utvecklas och planeras. Goda idéer ska tas tillvara och stimuleras. Möjligheter till kompetensutveckling utifrån verksamheternas och individens behov ska finnas. Det långsiktiga målet är att Botkyrka kommun ska uppfattas som ett föredöme för andra och att vi lever upp till begreppet mönsterarbetsplats

Vård- och omsorgsförvaltningens mål:

¹ Organisation för rättvis handel

Medarbetare som vill ska i möjligaste mån ges möjlighet att arbeta heltid bland annat genom ökat samarbete mellan enheterna, vilket kräver flexibilitet såväl från medarbetare som från ledning.

Sjukfrånvaron ska fortsätta att minska genom tidiga insatser och uppföljning av upprepad korttidsfrånvaro.

Former för APT-samverkan och trivsselfrågor ska förbättras löpande under året.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
15 a) Minst 88 % av de anställda ska 2014 uppleva sig ha inflytande över sitt arbete (KF)	83%	81%	85%	80%
15 b) Den totala sjukfrånvaron för kommunens anställda ska vara högst 6 % år 2014 (KF)	6,8%	5,8%	6,5%	
Vård- och omsorgsförvaltningens mål:				
15 c) Medarbetarna trivs på jobbet.	88%	88%	90%	90%
15 d) Medarbetare i vård- och omsorgsförvaltningen är nöjda med att arbeta i Botkyrka kommun.	84%	84%	86%	86%
15 e) Svarsfrekvensen på den årliga medarbetarenkäten ska öka	75%	80,7%		73%

Åtaganden

-Ett gott arbetsklimat är alla chefers och medarbetares ansvar. Varje chef ska arbeta för att analysera enhetens sjukfrånvarostatistik och skapa åtgärdsplaner utifrån resultatet i den årliga medarbetarenkäten. Vid långtidssjukskrivning ska chefer arbeta med stöd av HR-specialist för en effektiv rehabilitering.

-Varje chef har ansvar att arbetsmiljö/skyddsronder sker en gång per år under perioden januari till mars och att handlingsplaner upprättas för arbetsmiljöförbättrande åtgärder för att samordnas i det årliga budgetarbetet.

-Funktionsnedsättningperspektivet ska införas i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

-Våra chefer ska kontinuerligt utveckla arbetet med mönsterarbetsplatsen, där möjlighet till heltidsarbete, former för arbetsplatsträffar, samverkans- och trivsselfrågor är de viktigaste områdena.

Uppföljning och analys

Cheferna arbetar kontinuerligt med att motverka sjukfrånvaron. Chefer får hjälp, råd och stöd av HR-specialist och företagshälsovård vid olika typer av personalärenden i form av åtgärdsplaner, rehabilitering m.m.

Rutiner vid hantering av personal som är långtidssjukskriven fungerar tillfredsställande. Överföring av information om status i aktuella rehabiliteringsärenden över långtidssjuka vid byte av chefer behöver förbättras. Under den kommande planperioden ska vi få ett samlat grepp över samtliga långtidssjukskrivna.

Förvaltningens totala sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetad tid har ökat marginellt, 6,7 % jämfört med 6,6 % föregående år. Det är korttidssjukfrånvaron som har ökat med 0,1 procentenhet. Inom äldreomsorgen och verksamhetsområdet myndighet har sjukfrånvaron ökat under 2011. Däremot har den totala sjukfrånvaron inom funktionsnedsättningsområdet minskat med 0,9 procentenheter. Det är framförallt antal korttidssjukdagar som har blivit färre

Under år 2011 använde chefer Prevents mall för skydds rond. Under 2012 ska mallen utvärderas.

Vi har under 2011 genomfört ett antal riktade informations- och utbildningsinsatser till sektions- och enhetschefer i hur de ska utveckla formerna för APT och samverkan. Även riktade insatser gentemot chefer angående LAS-hantering har genomförts.

Medarbetarnas delaktighet följs upp på APT och samverkan samt genom medarbetarenkäten. I den senaste medarbetarundersökningen hade de positiva svaren gällande delaktighet och inflytande ökat från 60 till 61%.

Ett arbete pågår att ta fram en förvaltningsgemensam arbetsmiljöpärm som följer Arbetsmiljöverkets krav på systematiskt arbetsmiljöarbete. Där regleras de krav som ställs på arbetsplatserna. Funktionsnedsättningsperspektivet ska beaktas utifrån enskilda arbetsplatser och behov.

Mål 16: Den etniska mångfalden ökar bland kommunens anställda

Kommunens personal ska spegla kommunens befolkning. Flerspråkighet och mångkulturell kompetens ska ses som en merit när nya medarbetare anställs i kommunen. Speciellt viktigt är det att andelen med utländsk bakgrund ökar på högre befattningar. Mångfaldsfrågorna ska vara ständigt närvarande i de kommunala verksamheterna

Vård- och omsorgsförvaltningens mål:

-Förvaltningen har chefer med kompetens och som speglar mångfalden i kommunen.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
16 a) Vid utgången av 2014 ska andelen chefer med utländsk bakgrund öka till 30% (KF)	21%	20,7%	24%	19,8%
Vård-och omsorgsnämndens åtagande: 16 a) Vid utgången av 2014 ska andelen chefer med utländsk bakgrund öka till 30%	26%	28%	27%	27%

Åtaganden

Förvaltningen har chefer med kompetens och som speglar mångfalden i kommunen

Uppföljning och analys

Antalet chefer med utländsk bakgrund är idag 28 procent. Vid rekrytering till chefsbefattningar inom förvaltningen beaktas både formell kompetens, etnisk bakgrund samt genus.

Mål 18: Kommunens verksamheter bedrivs på ett effektivt och kreativt sätt

Genom en effektiv kommunal verksamhet och politiska prioriteringar kan utrymme skapas för framtida behov. Alla verksamheter ska löpande pröva möjligheterna att hitta nya och effektivare arbetsätt. Genom att vara kreativa och nytänkande skapar vi utrymme för verksamhetsutveckling. Samordning av kommunala verksamheter och en utökad samverkan med andra kommuner och aktörer kan öka effektiviteten utan att ge avkall på kraven på kvalitet. Effektiviteten kan också öka genom att kommunen på ett aktivt sätt tar vara på den moderna tekniken, t ex verksamhetsutveckling med hjälp av IT.

Vård- och omsorgsnämndens mål:

Samverka internt och externt för att skapa en effektiv resursanvändning där alla arbetar med en effektiv bemanning.

Öka kostnadsmedvetandet i förvaltningen

Kompetensutveckla utifrån verksamhetens behov med individuella kompetensplaner för alla medarbetare.

Vi har ett evidensbaserat arbetsätt där forskning, professionell kunskap och brukarnas synpunkter vägs samman för att utveckla verksamheten.

Mätbart mål	Utfall 2009	Utfall 2010	Mål 2011	Utfall 2011
18 a) Effektivisering motsvarande 2,4% under perioden 2009-2012 ska uppnås för att bidra till en hållbar ekonomisk balans och samtidig skapa utrymme för utveckling (KF)	0,6%	0,6%	0,6%	
18 b) Effektivisering ska uppnås i verksamheterna för att bidra till en hållbar ekonomisk balans och samtidigt skapa utrymme för utveckling (KF)				
Vård- och omsorgsnämndens åtagande:				
18 c) Brukarnas omdöme (nöjd kundindex) om särskilt boende som helhet i socialstyrelsens årliga brukarundersökning ska öka	72	67	79	63
18 c) Brukarnas omdöme (nöjd kundindex) om hemtjänsten som helhet i socialstyrelsens årliga	66	64	75	64

---

brukarundersökning ska öka

Åtaganden

-Vi ska alltid upprätta kommunikationsplaner vid beslut om förändringar, både internt och externt.

-Som komplement till kommunens introduktion ska förvaltningsspecifik introduktion för nyanställda anordnas två gånger per år.

-Resultatet av de årliga nationella mätningar som Öppna jämförelser, Äldreguiden, Södertörns nyckeltal och socialstyrelsens tillsynsrapporter ska bevakas och användas för analys och utveckling av verksamheten.

-Prestationsbaserad ersättning som resursfördelningsmodell ska införas på minst två enheter

-Alla enheter inom hemtjänsten ska använda planeringsverktyget TES.
-På enheter där det finns personal som saknar formell kompetens ska chefen, i dialog med kompetensutvecklare, ansvara för att ta fram en handlingsplan för att öka antalet anställda med formell kompetens.

-Resultat- och kvalitetsdialoger ska införas och genomförs på varje enhet en gång per år.

Alby kräver speciella insatser! Pröva nya arbetsformer i kommunen

-Vi avser att samarbeta med grundskolan klass åtta och arbetsförmedlingen för att informera och engagera ungdomar i området att utbilda sig till arbete inom vård och omsorg.

Uppföljning och analys

Nämnden har tagit fram en strategi med olika handlingsvägar för att säkerställa förvaltningens kompetensförsörjning. Huvudlinjen är att stoppa inflödet av medarbetare som saknar utbildning enligt kompetenskrav, upprätta årlig handlingsplan och följa upp och utvärdera insatserna. Arbetet med individuella kompetensutvecklingsplaner fortsätter under 2012.

Gemensam introduktion av nyanställd personal har genomförts vid två tillfällen under året. En förvaltningsspecifik introduktionsbroschyr har tagits fram.

För att utveckla arbetet med evidensbaserade arbetssätt beslutade nämnden att bli delägare i FoU-enheten Nestor.

Medarbetarnas uppfattning om de får den kompetensutveckling de behöver för att klara sitt jobb ökade med 10 procentenheter från 2010 samtidigt som de negativa svaren också minskade med 10%.

Resurstilldelning i form av prestationsbaserad ersättning har införts på våra enheter i arbetet med budget 2012. Tilldelningen tar hänsyn till beviljade hemtjänsttimmar, vårdinriktning på särskilt boende inom äldreomsorgen samt insatsnivå för boenden med särskild service inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Kvalitetsdialoger har påbörjats med enheterna i form av budgetberedningar. Vi har påbörjat arbetet att skapa en modell för analys av nationella mätningar och interna resultat och mått. Modellen ska användas så att ett antal utvecklingsområden identifieras. Syftet är att skapa en mindre omfattande men mer fokuserad resultatuppföljning som ger en god resultatanalys på både enhetsnivå, verksamhetsnivå och förvaltningsnivå.

Samtliga hemtjänstgrupper arbetar idag med planeringsverktyget TES. Under året har ett arbete påbörjats att utveckla en bättre samverkan i planeringen av alla brukares insatser för att bättre ta tillvara personalresurserna och på så sätt bli mer kostnadseffektiv.

6

Framåtsikt 2013 - 2016 (von/2012:18)

Förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens förslag till Framåtsikt 2013-2016

Sammanfattning

För att ge nämnderna och förvaltningarna möjlighet att revidera sina bedömningar om verksamheternas utveckling 2013-2016 har kommunledningen begärt framåtsikter. Framåtsikten utgör en grund för kommunens ekonomiska ramfördelning för 2013 samt ekonomisk planering även för åren 2014-2016.

Förvaltningens förslag till framåtsikt för vård- och omsorgsnämnden redovisar övergripande förutsättningar och förändringar som kan förutses och som vi bedömer har betydelse för ekonomi och verksamhetsutveckling under de kommande åren. Förvaltningen har prissatt behovet av ökande volymer för år 2013-2016. I förslaget ingår även förvaltningens investeringsplan för perioden 2013-2016.

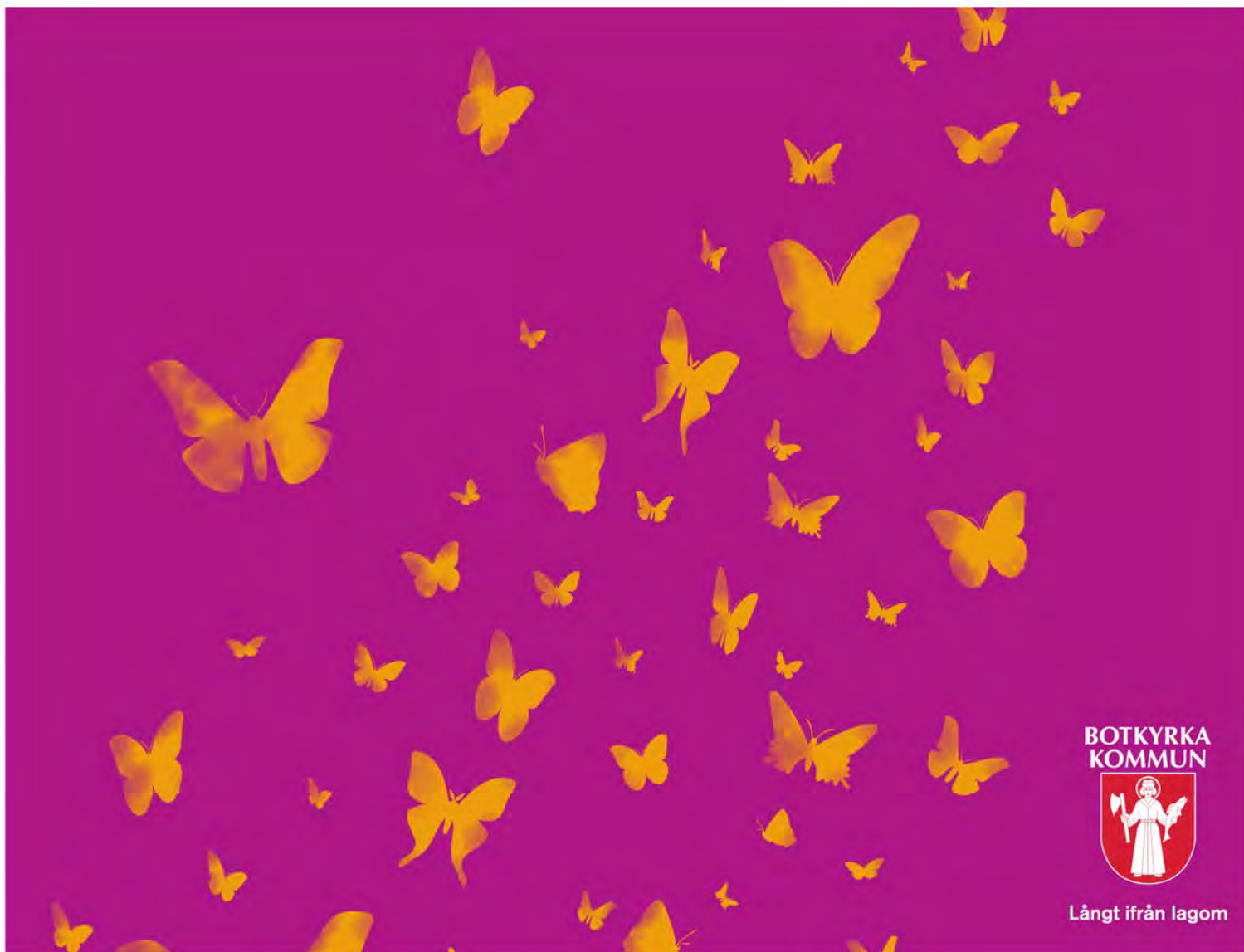
De områden förvaltningen belyser i planen är följande:

- Utveckling inom nämndens ansvarsområde – övergripande nivå
- Ekonomiska förutsättningar
- Demografiska förändringar
- Resultat och måluppfyllelse
- Volymförändringar och behov
- Ambitionsförändringar/Förändrings- och effektiviseringsarbete
- Investeringar

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Framåtsikt 2013-2016

Vård- och omsorgsnämnden

Framåtsikt inför flerårsplan 2013-2016

Förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens förslag till Framåtsikt 2013-2016

Sammanfattning

För att ge nämnderna och förvaltningarna möjlighet att revidera sina bedömningar om verksamheternas utveckling 2013-2016 har kommunledningen begärt framåtsikter. Framåtsikten utgör en grund för kommunens ekonomiska ramfördelning för 2013 samt ekonomisk planering även för åren 2014-2016.

Förvaltningens förslag till framåtsikt för vård- och omsorgsnämnden redovisar övergripande förutsättningar och förändringar som kan förutses och som vi bedömer har betydelse för ekonomi och verksamhetsutveckling under de kommande åren. Förvaltningen har prissatt behovet av ökande volymer för år 2013-2016. I förslaget ingår även förvaltningens investeringsplan för perioden 2013-2016.

De områden förvaltningen belyser i planen är följande:

- Utveckling inom nämndens ansvarsområde – övergripande nivå
- Ekonomiska förutsättningar
- Demografiska förändringar
- Resultat och måluppfyllelse
- Volymförändringar och behov
- Ambitionsförändringar/Förändrings- och effektiviseringsarbete
- Investeringar

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	SIDA
1. Utvecklingen inom nämndens ansvarsområde – övergripande nivå	4
1.2. År 2013-2016 – vad händer framöver?	4
1.3. Ekonomiska förutsättningar 2012	4
1.4. Framtida behov	5
2. Resultat och måluppfyllelse	11
2.1. Resultat 2011	11
2.2. Måluppfyllelse	11
3. Volymförändringar och behov	12
3.1. Befolkningsutveckling	12
3.2. Myndighet	13
3.3. Äldreomsorg	14
3.4. Omsorg om personer med funktionsnedsättning	15
4. Verksamhetsförändringar	16
4.1. Myndighetsverksamhet	17
4.2. Äldreomsorg	17
4.3. Omsorg om personer med funktionsnedsättningar	18
4.4. Övergripande stödverksamheter	19
4.5. Översiktlig bedömning av ekonomiska konsekvenser	20
5. Investeringar	21
5.1. Beskrivning av investeringar i flerårsplan	21

1. Utvecklingen inom nämndens ansvarsområde – övergripande nivå

Vi står inför uppgiften att utveckla, effektivisera och förnya vår verksamhet för att anpassa den till medborgarnas krav på ökad insyn, delaktighet och möjligheter att påverka.

Vård- och omsorgsförvaltningen har arbetat med en fördjupad analys för att långsiktigt nå en balans i budget. Brukarundersökningar och jämförelser visar ett utvecklingsbehov. Situationen förutsätter ett flerårigt utvecklingsarbete med ett utvecklat samspel mellan förvaltningen och den politiska ledningen. Förvaltningen arbetar för närvarande med en strategi som omfattar en plan för kvalitetsförbättringar och kontroll över ekonomin. Strategin ska leda till synliga förbättringar från och med år 2013.

Vård- och omsorgsnämnden har tagit beslut om en ny långsiktig kompetensförsörjningsstrategi med tre prioriterade områden. I en årlig handlingsplan konkretiseras strategins innehåll och uppföljning. Förvaltningen har också beviljats medel från kommunens kompetensfond samt statsbidrag från omvårdnadslyftet. I samband med dessa ansökningar finns konkreta planer på hur medlen ska användas.

1.2. År 2013-2016 – vad händer framöver?

Den omvärldsanalys som kommunen tagit fram beskriver de viktigaste trenderna och deras konsekvenser för kommunen. Fyra medskick pekar på de faktorer som vi behöver hantera för en hållbar utveckling:

- Konjunkturuppgången kommer av sig
- Snabb återhämtning på arbetsmarknaden följs av en avmattning som följs av uppgång
- Risk för ökade sociala åtaganden
- Balansen i ekonomin pressas av befolkningsförändringar

1.3 Ekonomiska förutsättningar 2012

Under de senaste åren har kostnaderna i förvaltningen ökat kraftigt. Bokslut 2009 visade minus 4,0 mnkr, för 2010 redovisade vi minus 29,0 mnkr och för 2011 redovisar vi nu ett utfall med minus 34,5 mnkr.

Vi kan konstatera att kostnaderna fortfarande är för höga i förhållande till våra budgetramar. Förvaltningen har under 2011 prioriterat arbetet med en bättre kontroll över ekonomin och ett ökat kostnadsmedvetande i hela organisationen. Det är en process som kommer att ta tid att genomföra och arbetet fortsätter under 2012.

Ett långsiktigt arbete med att förbättra och förändra ekonomistyrningsprocessen har påbörjats inom flera områden. En helt ny modell för budgetering användes i internbudgetarbetet inför 2012. Modellen innebär bland annat resurstilldelning inom hemtjänsten, boenden i äldreomsorgen samt för boenden inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Vi kommer att utveckla modellen inför den kommande budgetprocessen för 2013. Under 2012 kommer processen att vidareutvecklas

för att fullt ut användas i den månatliga resurstilldelningen i verksamheterna från 2013.

1.4 Framtida behov

Behovet av och efterfrågan på vård och omsorg kommer att växa i framtiden. För det talar den demografiska utvecklingen. För att kunna möta de ökande behoven ställs det stora krav på produktivitet och effektivitet.

Vård- och omsorgsnämnden har en obalans i budgeten. Samtidigt finns stora utvecklingsbehov när det gäller kompetens, kvalitet och effektivitet. Nämndens äldreomsorgsverksamheter ligger kostnadsmässigt över genomsnittet i länet. Kvaliteten som mäts i äldreguiden och öppna jämförelser ligger lägre än genomsnittet i länet. Vård- och omsorgsnämnden har inte varit beredd att vidta drastiska besparingsåtgärder eftersom det inte har varit möjligt att beskriva hur de relativt höga kostnaderna relaterar till kvaliteten.

Det behövs ett långsiktigt utvecklingsarbete inom flera områden för att komma till rätta med obalansen. Det är viktigt att se att flera goda initiativ har tagits under åren men det har saknats uthållighet när det gäller att befästa de positiva förändringarna. Bristen på långsiktighet och kontinuitet har också haft som konsekvens att förvaltningen behöver arbeta kraftfullt med frågor som har med organisationskultur att göra. Exempel på sådana kulturfrågor är attityder och förhållningssätt.

Medborgarnas möjligheter till inflytande och delaktighet, ett gott bemötande och ständig utveckling av verksamheten är viktig. Större krav kommer att ställas på möjligheten till valfrihet. Valfriheten handlar om dels hur insatserna ska utformas och när man ska få hjälp, dels om möjligheten att påverka vem som utför insatserna.

1.4.1. En sammanhållen vård och omsorg för de mest sjuka äldre

Regeringen satsar 4,3 miljarder kronor under 2011-2014 för att förbättra vården och omsorgen för de mest sjuka äldre. Målen för äldresatsningen är:

- Skapa samverkan och samordning
- God hälsa, vård och omsorg
- God och säker läkemedelsanvändning
- God vård i livets slutskede
- God vård vid demenssjukdom
- Bättre ta tillvara individens och anhörigas resurser och synpunkter
- Utveckla kunskap, kvalitet och kompetens

Regeringen och Sveriges kommuner och landsting (SKL) har träffat en överenskommelse som innebär att medel årligen kommer att fördelas till kommuner och landsting enligt en prestations- och resultatbaserad modell.

1.4.2. Förebyggande verksamheter

Mötesplatser finns idag i Tumba, Hallunda och Grödinge. Under planperioden kommer mötesplatser och dagverksamheterna att arbeta med utveckling av verksamheten till att bli mer förebyggande och ge fler personer möjlighet att

kunna bo kvar hemma. Dagverksamheten ska kunna erbjuda individuella insatser för den enskilde och fungera som avlastning till anhöriga.

Under 2012 kommer vi att ta fram en övergripande plan för det fortsatta arbetet med anhörigstödet i våra verksamheter. I samarbete med socialförvaltningen har vi anslutit oss till Gapet som är en nätverksbaserad mötesplats för anhöriga.

1.4.3. Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom

Fram till juni 2012 pågår projektet med att införa nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom. Projektet följer Socialstyrelsens riktlinjer som innebär att vi ska arbeta med fungerande, evidensbaserade åtgärder för att tillförsäkra att personer med demenssjukdom har tillgång till vård och omsorg av god kvalitet. Projektet ska övergå till ordinarie verksamhet från och med juni 2012.

Projektet syftar till att samtliga demensboenden ska arbeta i enlighet med de nationella riktlinjerna. Arbetet handlar om att höja kunskapsnivån inom demensvården, förändra det gamla arbetssättet men också hitta en modell för att upprätthålla ett nytt arbetssätt. Demenssjuksköterska samt demenscoacherna på varje demensboende ska arbeta för att ge ett kontinuerligt stöd till sina arbetskollegor i personcentrerat förhållningssätt och på så sätt öka vår kunskapsnivå i demenssjukvården. Detta kompletteras med handledning och reflektionsträffar för personalen.

1.4.4. Kommunaliserad hemsjukvård

På regeringens uppdrag har en utredning genomförts där syftet har varit att stödja landsting och kommuner i processen att överföra ansvaret för hemsjukvård från landstingen till kommunerna. Syftet med uppdraget har varit att på frivillig väg få ett kommunalt huvudmannaskap för hemsjukvården i landet. Med hemsjukvård avses alla hälso- och sjukvårdsinsatser i den enskildes hem både i ordinärt och särskilt boende, som tillhandahålls av legitimerad personal, dock inte läkare, samt annan personal med delegation. I Stockholms län beräknas genomförandet av kommunaliseringen ske tidigast 2015. Kommunaliseringen innebär ökat behov av sjuksköterskor, sjukgymnaster och arbetsterapeuter samt kompetensutveckling för personalen inom hemtjänsten.

1.4.5. Finska förvaltningsområdet

Idag kan vi inte i så stor utsträckning erbjuda tjänster och service på minoritetsspråk. Lagstiftningen innebär att vi måste utveckla detta område. Kunskapen hos våra medborgare ökar när det gäller det finska minoritetsspråkets ställning och rätten att kunna prata finska samt att få service av finstalande personal. Genom en god planering och samarbete ska vi öka möjligheterna att ge finstalande service i våra verksamheter.

1.4.6. Systematiskt brandskydds- och säkerhetsarbete

Vård- och omsorgsförvaltningens verksamheter ska ha ett fullgott brandskydd. Våra objekt ska vara säkra och trygga för boende, personal, besökare och andra som vistas där.

För att uppfylla kraven kommer vi som förvaltning att behöva satsa resurser för att utbilda chefer och alla medarbetare i det systematiska brandskydds- och säkerhetsarbetet (SBA). All personal ska ha kännedom om förebyggande brandskydd, alarmering och utrymning och kunskap om hur man agerar vid ett nödläge. Kunskap och utbildning är en förutsättning i brandskyddsarbetet inom vård och omsorg.

En utbildningsplan för förvaltningens chefer och medarbetare har tagits fram. Under planperioden tar förvaltningen ett samlat grepp för att säkerställa att alla medarbetare har en grundläggande brandutbildning.

1.4.7. Framtida utformning av lokaler

Tumba äldreboende

Tumba äldreboendes utformning har diskuterats under en längre tid. Vård- och omsorgsförvaltningen ser helst att vi lämnar hela fastigheten och föreslår därför detta som huvudspår.

Om Tumba äldreboende ska byggas om, måste boendedelar tydligt skiljas från övriga verksamheter i huset. Det skulle vara möjligt att ha ett trygghets- eller seniorboende i samma hus. I så fall ska det boendet finnas ovanför äldreboendedelen. Äldreboenden ska ha egna ingångar. På det sättet skulle man kunna ha ett boende på cirka 50 platser kvar samt ett korttidsboende. Platsantalet i dag är 150 permanenta platser och 15 korttidsplatser. Platsantalet motsvarar 3 större äldreboenden om man ersätter hela boendet.

Vid en ombyggnad av Tumba äldreboende, måste en evakuering av de boende ske. Det är ett omfattande åtagande för förvaltningen där hundratals brukare, anhöriga och personal berörs, även om det skulle ske etappvis. Det kostar både tid och personella resurser. Flera månaders inkomstbortfall av hyror kommer att påverka förvaltningens ekonomi.

Äldreomsorg

Gläntans gruppboende finns i lokaler som inte är utformade efter verksamhetens behov. Arbetsmiljöverket har också påpekat att lokalerna är olämpliga. Gläntans platser kommer därför att ersättas med platser i det nya boende som planeras till 2014.

Kärsdala har idag inte tillräckligt med lokaler för verksamhetens aktiviteter. I lokalerna samsas idag dagverksamhet (ÄO), daglig verksamhet (LSS) och lokaler omvårdnadspersonalen. Vi föreslår att dagverksamheten flyttas till andra lokaler inom Tullinge, eftersom de riktar sig mot brukare utanför enheten.

En möjlig ombyggnad av Allégården skulle ge fler lägenheter, men det är på bekostnad av lokaler för dagverksamheten.

Vi måste ha en hållbar lösning för hemtjänstens samtliga lokaler. Behovet av lokalytor växer i takt med att vi har fler anställda. Hemtjänsten kräver också andra utrymmen som cykelförråd samt möjligheter till parkeringsplatser i nära

anslutning till personallokaler. Renoveringsbehovet av befintliga personallokaler är också stort.

Sjuksköterskor och rehabpersonal som arbetar på äldreboenden har behov av ändamålsenliga lokaler. Vi kommer att kartlägga möjligheten att bygga om i befintliga boenden.

Vi har behov av fler enheter med demensinriktning. Äldreboendet "Tornet" som nu projekteras kommer att ha fler platser med demensinriktning. I väntan på nya boenden kommer vi att se över fördelning av platserna mellan äldreboende och demensboende. En eventuell ombyggnad innebär ökade investeringskostnader.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning

Det finns behov av att samla enhetschefer inom respektive verksamhet i gemensamma lokaler.

Korttidsverksamheten i Norsborg behöver nya och mer ändamålsenliga lokaler. Nuvarande lokaler kan byggas om till en gruppboende med fyra lägenheter.

I befintliga gruppboenden är 21 lägenheter inte fullvärdiga boenden. Redan under 2012 bör en plan tas fram för att åtgärda bristerna.

Underhållsplaner

Det finns ett stort behov att ta ett samlat grepp om förvaltningens lokalbestånd och underhållsbehov. Tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen pågår arbetet med att ta fram en underhållsplan. Planen ska utvecklas i samverkan med verksamheterna och ska leda till att behov och kostnader identifieras både för drifts- och investeringskostnader.

1.4.8. Kompetensförsörjning

Vi behöver systematiskt och fokuserat arbeta för att förbättra kompetensen bland våra medarbetare och deras chefer för att kunna på bästa sätt möta brukarnas behov och krav. Att säkerställa förvaltningens kompetensförsörjning leder även till att vi blir mer attraktiva som arbetsgivare. En rad olika strategiska handlingsvägar är framtagna för att säkerställa förvaltningens kompetensförsörjning.

Huvudlinjen i vårt arbete är att:

1. Stoppa inflödet av medarbetare som saknar utbildning enligt kompetenskrav.
2. Upprätta årlig handlingsplan och hålla fast vid den.
3. Följa upp och utvärdera insatserna.

1.4.9. Utveckling av kommunikation och IT

Kommunikation

Under planperioden ska kommunikation och dialog internt och externt utvecklas för att stärka varumärket och säkra kvaliteten i våra verksamheter.

Ambitionen är att kommunikationen ska höja effektiviteten i våra arbetsprocesser. Den ska skapa trygghet för medborgare och brukare och underlätta för chefer och övriga medarbetare.

Vi ska fortsätta att kartlägga och följa upp våra kommunikationsprocesser. Informationen i tryckt och digital format ska reduceras för att undvika informationsöverflöd och informationströtthet. Den ska även vara tillgänglig för de målgrupper som inte har svenska som modersmål, har läs- och skrivsvårigheter eller som behöver information i alternativa format.

Det nya intranätet kommer att anpassas utifrån våra medarbetares behov. Integrationer med andra system (exempelvis HRM-systemet) kan göra det möjligt att utveckla ett mer flexibelt och effektivt arbetssätt, vilket leder till en bättre omsorg med högre kvalitet gentemot brukare och medborgare.

Nationell eHälsa och Regional webbplats för vård och omsorg

Arbetet med att realisera den nationella strategin för eHälsa i Stockholmsregionen fortsätter under samordning av IT-forum som är en sammanslutning av Stockholms läns landsting, Stockholms läns 26 kommuner och region Gotland. Målet är att skapa konkret nytta för invånare, personal och beslutsfattare genom att utveckla IT-lösningar som ska möta invånarnas behov, önskemål och krav på en tillgänglig vård och omsorg.

Botkyrka deltar i det regionala arbetet med eHälsa och i det pågående arbetet med att ta fram en ny målbild för Regional webbplats för vård och omsorg. Arbetet med Regional webbplats sker i samarbete med Vårdguiden där kommunal information och kontaktvägar nu finns samlad på vardguiden.se. Medborgaren ska via säker inloggning kunna följa sin egen eller anhörigs vårdssituation direkt genom e-tjänsten "Mina vårdkontakter" på Vårdguidens webbplats. Vår ambition är att fler kommunala e-tjänster ska tillföras i Mina vårdkontakter.

Nytt verksamhetsstöd

I början av planperioden kommer vi tillsammans med socialförvaltningen att införa ett nytt verksamhetsstöd, e-tjänsten Pulsen combine. Det nya verksamhetsstödet ska erbjuda förutsättningar för medborgaren att digitalt följa sitt ärende från ansökan till utredning/beslut och verkställande. Detta ligger i linje med den nationella strategin för eHälsa.

Teknisk support

Nya produkter och tjänster tas fram för att underlätta vardagen, skapa trygghet och öka livskvaliteten för våra brukare. Det kan handla om ny teknik som nyckelfri hemtjänst, videolösningar och teknik i hemmet.

Nya tekniska lösningar medför ett ökat behov av support dygnet runt, alla dagar i veckan. Supporten behöver anpassas till verksamheternas behov för att säkerställa att brukarna får rätt vård och omsorg. En utökad support kommer att innebära ökade kostnader för förvaltningen.

1.4.10. Övriga utvecklingsområden

Nationell värdegrund

Från 1 januari 2011 infördes en nationell värdegrund i socialtjänstlagen (2001:453) för äldreomsorgen. Bestämmelserna innebär att socialtjänstens äldreomsorg ska inriktas på att den äldre får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

Förvaltningens projekt ”Värdigt liv och välbefinnande” syftar till att den äldre får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande utifrån den nationella värdegrunden. För de stimulansmedel som beviljats ska möjligheten undersökas om att införa värdighetsdeklarationer. Hittills har en föreläsning på ämnet värdigt liv och välbefinnande anordnats och ett antal cirkelträffar i mindre grupper genomförts. Arbetet kommer att fortsätta 2012 och 2013.

Öppna jämförelser

Socialstyrelsen och SKL samverkar från och med hösten 2009 om öppna jämförelser. Målet är att det vid utgången av 2014 ska finnas öppna jämförelser som visar kvalitet, resultat och effektivitet för målgrupperna inom socialtjänsten och hemsjukvården.

Syftet med öppna jämförelser är att bidra till att utveckla och förbättra kvalitet och effektivitet i socialtjänstens verksamheter.

Botkyrkas resultat i de öppna jämförelserna har flera stora utvecklingsområden och under planperioden kommer vi årligen att arbeta med analyser och förbättringar. Att förbättra resultaten kräver ett långsiktigt kvalitetsförbättringsarbete. Resultaten från de öppna jämförelserna och vår egen brukarenkät har idag stora skillnader vilket gör att vi under planperioden behöver förfina och komplettera vår egen mätning så att den bättre kommunicerar med de öppna jämförelserna.

Jämställdhetsåskring och interkulturellt arbete

Jämställdhetsstrategin ska ligga till grund för arbetet i förvaltningens verksamheter. Genomfört pilotprojekt ”Jämställdhetsåskring av biståndsbedömning inom vård och omsorgen visade på flera utvecklingsområden. Förvaltningen har tagit fram en handlingsplan för fortsatt arbete med jämställdhet. Arbetet har påbörjats och kommer att fortsätta under perioden med bland annat:

- En analys av bemötandet inom hemtjänsten samt bemötande och aktiviteter i våra boenden.

- En särskild analys genomförs av bostadsanpassningsbidragen ur jämställdhetssynpunkt. Finns skillnader i bidragen dels skillnader mellan könen dels bidragens storlek?
- De utbildningsinsatser som genomförts på bedömarenheten bör återkomma med jämna mellanrum och det är önskvärt att ledningsgruppen och chefer inom verkställigheten deltar för bättre förankring i organisationen.

Vård- och omsorgsförvaltningen har påbörjat arbetet med att införa strategin för ett interkulturellt förhållningssätt. En arbetsgrupp har skapats bestående av personer med ett speciellt intresse för frågan och som representerar förvaltningens alla delar. På så sätt ökar möjligheterna att lyckas tillämpa den interkulturella strategin i framtiden. Förvaltningens tillämpning ska bland annat innehålla förslag på hantering av olika situationer som kan uppstå i arbetslivet. Vidare ska olika interkulturella kompetenser identifieras och förslag ska tas fram hur dessa kan användas på bästa sätt.

För att det interkulturella arbetet ska bli en naturlig del av förvaltningsarbetet är det viktigt att strategin knyts ihop med målen i förvaltningens ettårs- och flerårsplan.

2. Resultat och måluppfyllelse

2.1. Resultat 2011

Den största och viktigaste utmaningen under 2012 är att fortsätta arbetet att anpassa verksamheten och organisationen till budgetramen. Utveckla ev. texten

2.2. Måluppfyllelse

Ambitionen är att klara nämndens uppsatta mål inom ramen för budgeten de kommande åren. Med anledning av 2011 års resultat måste vi ompröva och prioritera vad som kan uppnås under perioden 2013-2016.

Vi måste koncentrera våra resurser på kompetensutveckling och en förbättrad kvalitet samtidigt som vi ska bli kostnadseffektiva och få en budget i balans.

Under 2012 och i ett flerårsperspektiv vill nämnden bidra till att de kommunövergripande målen uppfylls bland annat genom att:

- Enkät- och mätmetoder utvecklas så att alla brukare på sikt självständigt kan besvara enkäter
- Resultatet av de årliga nationella mätningar, nyckeltal och tillsynsrapporter ska bevakas och användas för analys och utveckling av verksamheten
- Vi ska följa den framtagna handlingsplanen för jämställdhetssäkring och säkerställa att beslut fattas utifrån individens behov
- Utveckla ett interkulturellt förhållningssätt i förvaltningen

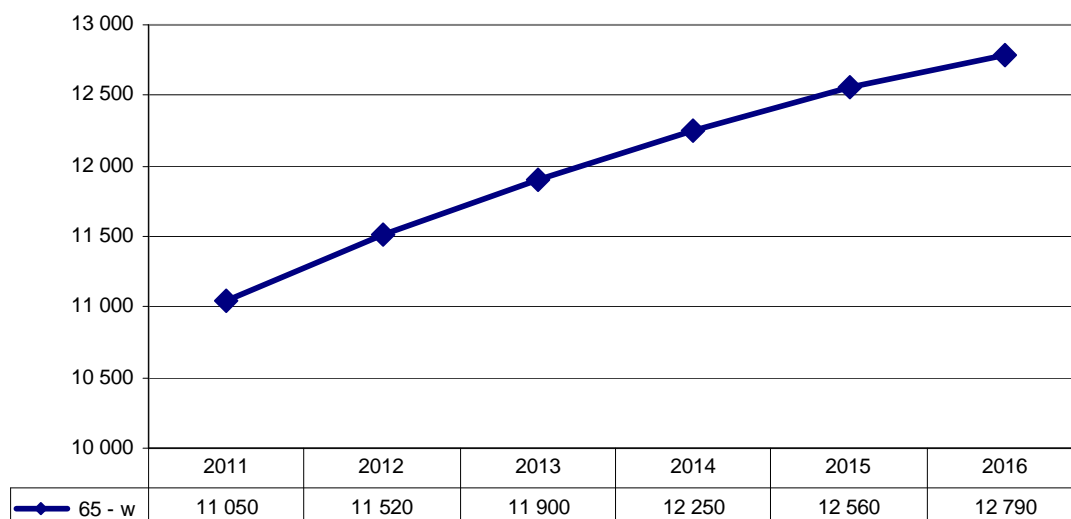
- Arbetssättet inom våra verksamheter ska ha en tydlig hälsofrämjande inriktning och ett förhållningssätt med fokus på det friska
- Vi utvecklar de sociala och etiska aspekterna i våra verksamheter
- Vidareutveckla vår hemtjänst och arbeta för ökad kvalitet
- Vi arbetar för miljömedvetenhet bland personalen för att minska energiförbrukningen på våra enheter
- Vårt samarbete med olika ideella organisationer ska fortsätta stärkas
- Vi har ett evidensbaserat arbetssätt och deltar i etablerade organisationer där forskning, professionell kunskap och brukarnas synpunkter vägs samman för att utveckla verksamheten
- Alla våra medarbetare ska senast 2014 erbjudas heltid som rättighet och deltid som möjlighet
- Förvaltningens kompetensutveckling ska följa den framtagna kompetensförsörjningsstrategin
- Vidareutveckla och stärka vår samverkan med landstinget för en effektiv och smidig hantering av våra medborgare
- Vi ska använda tekniska lösningar som handdatorer och telefonkonferenser i syfte att minska resandet med bil

3. Volymförändringar och behov

3.1 Befolkningsutveckling

Under planeringsperioden beräknas befolkningen i Botkyrka att öka med 6 procent fram till år 2016. År 2017 har vi cirka 12 800 personer som är 65 år och äldre, vilket motsvarar 14,1 procent. Åldersgruppen 65 år och äldre står för den största ökningen under planperioden. Botkyrka har en låg andel äldre jämfört med Stockholms län men ökningstakten är högre i Botkyrka. Behovet av äldreomsorg kommer därför att öka i kommunen, men den stora äldreboomen för länet och Botkyrka kommer först omkring år 2020. Det är då fyrtioåringarna kommer upp i den åldern när behovet av vård och omsorg blir större. Botkyrkaborna har något sämre hälsa än genomsnittet så behovet av vårdinsatser kan komma tidigare än vad man kan förutse av befolkningsutvecklingen.

Befolkningsprognos 2011, åldersgrupp 65-w i kommunen

Andel över 65 år i Botkyrkas kommundelar		
Område	2013	2016
Alby	10,8	12,0
Fittja	9,3	10,4
Eriksberg	16,4	17,0
Hallunda		
Norsborg	15,3	16,1
Tullinge	14,3	14,2
Tumba	14,1	14,3
Vårsta/Grödinge	16,7	16,3
Summa	13,6	14,1

Tabellen ovan visar att andelen över 65 år i Botkyrka är 14,1 procent i slutet av perioden. Andelen 65 år och äldre i riket 2011 är cirka 18,0 procent. Riket år 2020 är 21,0 procent äldre, Botkyrka har 14,4 procent äldre år 2020. Behovet av fler särskilda boenden och hemtjänstinsatser ökar årligen.

I takt med befolkningsutvecklingen ökar även verksamheterna och alla typer av LSS-insatser för personer med funktionsnedsättning.

3.2. Myndighet

I takt med att befolkningsutvecklingen ökar behovet av fler handläggare som utreder och följer upp ärenden inom samtliga verksamheter. Redan 2012 är handläggarbemanningen för låg för att uppnå de förbättringar som anses vara en förutsättning för att utveckla verksamheten.

För att förbättra kvaliteten för brukarna behövs både utvecklad avtalshantering och ökad kvalitet i uppföljning och tillsyn.

3.3. Äldreomsorg

I takt med att antalet äldre ökar och nya boenden tillkommer ökar behovet av omsorg och omvårdnadsinsatser och därmed även insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen samt dagverksamheter. Detta innebär ett ökat behov av sjuksköterskor, paramedicinare och handläggare. Ett eventuellt övertagande av hemsjukvården kommer att innebära en betydande ökning av verksamheten.

Allt fler äldre bor kvar länge i eget boende med stöd från hemtjänst och dagverksamhet. Det råder redan idag brist på platser för dagverksamhet, framförallt inom dagverksamheten för personer med demenssjukdom. Detta ställer även ett ökat krav på anpassning av befintliga lokaler samt tillskott av nya.

3.3.1. Särskilda boenden

Utgångsläge för beräkning av behovet av platser 2012 och framåt är antal boende i december 2011 och den procentuella fördelningen i åldersgrupper, i förhållande till totala antalet personer i kommunen. Prognosen följs årligen upp och revideras.

Andel personer med särskilt boende 2010 - 2011

År	65-79 år	80-89 år	Över 90 år
2009	1,6	12,6	37,4
2010	1,8	12,6	40,8
2011	2,0	11,0	36,1

Prognos behovet av platser 2012-2020, exklusive korttidsplatser

År	Platser	Behov	Differens
2012	521	550	- 29
2013	521	567	- 46
2014	521+50=571	579	- 8
2015	571	589	- 18
2016	571	612	- 41
2017	571 + 50- 8=613	632	- 19
2018	613	647	- 34
2019	613	673	- 60
2020	613	685	- 72

Tabellen visar en behovsprognos av platser med utgångspunkt i aktuell befolkningsprognos. Nuvarande prognoser sträcker sig fram till och med 2020.

KF har beslutat att tidigarelägga boendet 2017 för att en del ska utgöra ersättningsboende vid ombyggnation av Tumba äldreboende. Enligt behovsberäkningen behövs ytterligare ett boende 2017. Vidare visar prognosen ett fortsatt ökat behov av platser och 2017 bör planering påbörjas av ytterligare ett boende att ta i drift kring 2019-2020.

Vid beslut om upprustning eller ersättning av Tumba äldreboende krävs nya platser med ytterligare 50- 150 platser beroende på hur stor del av boendet som ska ersättas. Investeringsramen för ombyggnad av Tumba äldreboende har i flerårsplanen beräknats till 100 miljoner kronor och beräknas vara klar 2015/2016. Tabellen ovan omfattar inte Tumba äldreboendes framtid.

3.3.2. Korttidsplatser

Antalet korttidsplatser är för närvarande 15 platser. Vi köper även cirka 12 korttidsplatser externt. Bedömningen är att detta behov kvarstår under planperioden. Från och med 2013 bedömer vi behovet till totalt cirka 27 korttidsplatser.

3.3.3. Hemtjänst

Antal brukare fördelat på timmar, 2010-2011

Antal brukare	1 -9 tim/mån		10 – 49 tim/mån		50 - tim/mån		Summa	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
2010	145	256	130	170	73	128	348	554
2011	172	265	124	210	62	141	358	616

Mätdatum för statistiken ovan är den 1 oktober 2011. I redovisningen ingår insatser för hemtjänst. Distribution av mat, dagverksamhet, ledsagning och avlösare ingår i insatserna.

Antalet brukare har ökat under den senaste femårsperioden med nästan 100 personer. Med tanke på att allt fler brukare väljer att bo kvar i det egna hemmet längre så kommer antalet brukare och timmar att öka i takt med befolkningsökningen. Den procentuella fördelningen av antalet brukare fördelat på timmar har inte förändrats över åren. Trenden är att 45-50 procent av brukarna har insatser upp till 9 timmar per månad.

3.4. Omsorg om personer med funktionsnedsättning

3.4.1. Boendeplatser för vuxna, barn och ungdomar

Behovet av platser bedöms utifrån de personer som har beslut om olika insatser samt tillkommande nyskadade och nyinflyttande, de senare grupperna beräknas på tidigare kunskap och utfall. Generellt ökar antal personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Planeringen för gruppboendestäder enligt flerårsplanen är ett nytt boende 2013 och 2015. Vi ser ett behov av ytterligare platser årligen under planperioden. Under perioden 2012-2016 kommer 15 ungdomar att avsluta skolgång och boende på annan ort och som vi behöver planera boende för i Botkyrka.

Bostad med särskild service	Befint plats er	Planerade/behov platser			
	2012	2013	2014	2015	2016
Gruppboestad	145	6		6	
Serviceboestad	33	6	6	6	6
Barn- och ungdomsboende	5				
Summa	183	195	201	213	219

Behovet av boenden enligt LSS beräknas vara 6-12 platser per år. Det är fler servicebostäder än gruppboendeplatser som behövs. Finansieringen av 6 servicebostäder samt personallokaler finns inte med i investeringsplanen. Om vi ska köpa bostadsrätter för 6 servicebostäder motsvarar det en investeringskostnad per år om cirka 6 miljoner kronor.

3.4.2. Korttidshem och mobilt team

Det finns två korttidshem med sammanlagt med 16 helårsplatser samt två mobila team som ger insatser till 36 brukare i eget boende. Utifrån kända fakta ser vi inget behov av att starta flera korttidshem. Insatserna för de två mobila teamen ökar kontinuerligt. Under 2013 kommer vi sannolikt att behöva starta ytterligare ett team.

3.4.3. Externa placeringar, omsorgen om personer med funktionsnedsättning

Antalet externa placeringar under planperioden är beroende på hur väl de nya boendalternativen tillgodoser våra behov i Botkyrka. Externa placeringar beräknas till cirka 35 heltidsplatser för 2012, cirka 22 av dessa är för barn och ungdomar.

4. Verksamhetsförändringar – ambitionsförändringar och förändringsarbete

Inom följande områden pågår utvecklingsarbete:

- Ekonomistyrning
- Kompetensförsörjning
- Arbetsätt, bland annat individfokuserat arbetsätt/brukarfokus, social dokumentation, utveckling av genomförandeplanerna
- Kvalitet och effektivitet i hemtjänsten
- Samordning av lokaler och underhållsplan
- Rätt till önskad sysselsättningsgrad

4.1. Myndighetsverksamhet

Under 2013 planeras ett nytt verksamhetsstöd komma i drift i förvaltningen. Detta innebär ett stort arbete främst hos myndigheten men även hos utförarna, ekonomifunktioner och andra som använder systemet. För införande av nytt verksamhetssystem behövs extra resurser för att säkerställa driften och för utbildning.

Förvaltningen har inlett en process att övergå från en anslagsfinansierad ekonomimodell till en resurstilldelningsmodell där förvaltningen tydliggör beställarens och utförarens uppdrag och roller. Verksamhetsområde myndighet kommer från och med år 2013 att få en mer renodlad roll som beställare. Detta medför bland annat att resurserna, arbetsfördelningen och arbetsbelastningen inom myndigheten bör ses över så att det blir praktiskt genomförbart att tillämpa resurstilldelningsmodellen. Under planperioden kommer myndighet att behöva anställa fler handläggare.

Beställarrollen innebär att även relationen till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen som driver den dagliga verksamheten, måste lyftas fram och diskuteras.

4.2. Äldreomsorg

Vi ska bedriva äldreboenden efter de lagar och direktiv som styr verksamheten och efterleva tillsynsmyndigheterna krav. År 2016 ska våra äldreboenden vara "Långt ifrån lagom", där det råder god kvalitet i omvårdnad, gott bemötande och där vi är en attraktiv arbetsgivare med en budget i balans.

Redan under 2012 ska hemtjänstens organisation anpassas efter behoven och kvaliteten ska förbättras. Enligt Socialstyrelsens öppna jämförelser är de äldres uppfattning om hemtjänsten som helhet under medelvärdet i riket (Botkyrka 64 procent, riket 73 procent). Trots att kommunen har satsat på mötesplatser har vi fortfarande behov av att ta reda på vad våra brukare har för önskemål kring aktiviteter. Hemtjänsten ska i samarbete med kulturutvecklaren för äldre på kultur och fritid försöka ta reda på vad hemtjänstens brukare saknar.

Andra kvalitetshöjande insatser är:

- Ökad trygghet och säkerhet för våra brukare
- God livskvalitet och välbefinnande för våra äldre.
- Ökad kontinuitet i vården/insatserna
- Minskad kö till dagverksamhet för personer med demenssjukdom som också har en ökad flexibilitet i öppettider och verksamhetsinriktning

Från årsskiftet 2012 påbörjas ett förändringsarbete för att anpassa verksamheten efter den resurstilldelning som nämnden har beslutat om. Det kommer att kräva en effektivisering av verksamheten för en budget i balans. Efter en djupare kartläggning av personalens kompetenser 2012, upprättas en kompetensplan utifrån grundläggande kunskapskrav för omvårdnadspersonal.

Vi kommer kontinuerligt att göra verksamhetsanalyser för att anpassa personalresurser utifrån verksamhets behov. För att uppnå rättvis ersättning till enheterna ska en vårdresursmätning genomföras på samtliga boenden.

Projektet ArbetSam avslutas våren 2013 och kommer med stor säkerhet behövas i en annan form fortsättas för fler medarbetare.

4.2.1. Larm och nyckelhantering

Under 2012 tas upphandlingsunderlag fram för inköp av nytt larmsystem. Ambitionen är att parallellt arbeta för en nyckelfri hemtjänst.

4.2.2. Tillgänglighet

En process pågår att överföra ansvaret för tillgänglighetsarbetet från vård- och omsorgsförvaltningen till kommunledningsförvaltningen.

4.3. Omsorg om personer med funktionsnedsättningar

Vi fortsätter att arbeta för att tillgodose varje brukares individuella behov av boende. Vi har idag brukare med gruppboende som med fördel skulle kunna bo i serviceboende. Vidare har vi även boende i serviceboenden som skulle kunna bo i ett eget boende och få sitt stödbehov genom mobila team. En tydligare planering gör det möjligt att frigöra platser i gruppboenden.

Kommande brukarundersökningar ska utformas så att våra brukare självständigt kan besvara enkäter.

Vi kommer anpassa våra verksamheter utifrån det nya resurstilldelningssystemet. Insatsbehovsmätning genomförs årligen och scheman ska vara anpassade efter verksamhetens/brukarnas behov. Vi fortsätter att utveckla team inom personlig assistans. Grundtanken är att samordna personalresurser och använda dessa i flera assistansärenden. Fem till sex brukare kommer att vara knutna till ett assistansteam. En fördel med arbete i assistansteam är att önskad sysselsättningsgrad kan uppnås.

Vidare kommer vi att vara engagerade i projekt Carpe 2, som är en förlängning av projekt Carpe. Projektet kommer att löpa mellan 1 april 2012 till 31 mars 2013.

Hälsoprojektet kommer att fortsätta och vi behöver hitta former för hur vi ska fortsätta arbetet med kost och hälsa inom boenden.

Ett utvecklingsområde som vi behöver förbättra och lära mer kring är fritids- och semesteraktiviteter. I dagsläget har vi en hel del aktiviteter som äger rum både på individuell- och gruppnivå. Vi behöver förtydliga vad det är vi gör och i vilken utsträckning. Vi har även ett pågående samarbete med Kultur- och Fritidsförvaltningen, det ska vi utveckla och förtäta under perioden. Vi ser också ett behov av en fast punkt sommartid där vi kan erbjuda dagaktiviteter, exempelvis ett handikappanpassat hus i naturskön omgivning.

4.4. Övergripande stödverksamheter

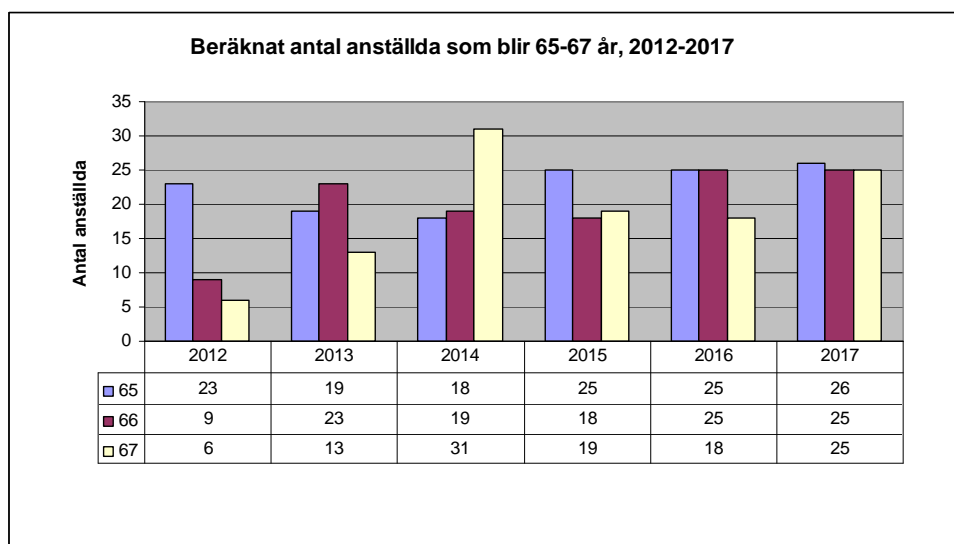
4.4.1 Rekryteringsläget och pensionsavgångar

På grund av att efterfrågan på vård och omsorg kommer att öka bedöms behovet av utbildad omvårdnadspersonal och sjuksköterskor vara stort under planperioden. Utöver nyrekryteringar och införande av hemsjukvård, vet vi att ungefär ett sextiotal undersköterskor och ett tiotal sjuksköterskor behöver ersättas på grund av pensionsavgång under planperioden.

Vi ser en fortsatt brist på sjuksköterskor samt en ökad brist på undersköterskor. En anledning är att färre väljer att utbilda sig för yrket vilket innebär en stor konkurrens bland arbetsgivare.

Det är svårt att bedöma kommande löneökningar. Trenden i avtalsrörelserna framöver tyder på ökade löner. För varje procentenhets ökning av löneutrymmet vid den årliga löneöversynen innebär en merkostnad på cirka 7 mkr.

Under planperioden kommer cirka 20-25 medarbetare per år blir 65 år. Om de väljer att lämna sin anställning innebär det ett motsvarande nyrekryteringsbehov och rekryteringsinsatser. De flesta av anställningarna avser vårdpersonal.

4.4.2. Kompetensutveckling

Behovet av och efterfrågan på vård och omsorg kommer av allt att döma att växa under planperioden.

Staten ställer allt högre krav på våra verksamheter genom nationell värdegrund, nationella riktlinjer för demens och andra riktlinjer och lagändringar. Det innebär att vi måste utveckla våra vård- och omsorgsinsatser genom ändrat arbetssätt och ökad kompetens. Det blir allt viktigare för oss att ha medarbetare med rätt kompetens som kan möta framtida utmaningar och bidra till en hållbar utveckling.

Utifrån Socialstyrelsens föreskrifter och nämndens beslut gäller kompetenskrav på högskoleutbildning för chefer. Grundkompetensen för all omvårdnadspersonal ska motsvara gymnasieskolans omvårdnadsprogram.

Av vår omvårdnadspersonal (tillsvidareanställda) hade år 2010 52 procent grundkompetens motsvarande gymnasieskolans omvårdnadsprogram. Bland våra chefer är det cirka 40 procent som lever upp till kompetenskravet på högskoleutbildning.

Vi behöver systematiskt och fokuserat arbeta för att förbättra personalens kompetens. För att garantera förvaltningens kompetensförsörjning är en strategi framtagen med strategiska handlingsvägar. Det kommer att krävas resurser under planperioden för att säkerställa att vi har medarbetare ute i våra verksamheter som har rätt kompetens för att kunna på bästa sätt möta brukarnas behov och krav.

4.5. Översiktlig bedömning av ekonomiska konsekvenser

Sammanställning av beräknade tillkommande kostnader:

Verksamhetsförändring/Ambition	Investering	Driftkostnad
1.4.6 Brandskydds- och säkerhetsutbildningar		0,4 mnkr
1.4.7 Lokaler, renovering och ombyggnad	2,0 mnkr	
1.4.9. Utökad teknisk support inom IT		0,5 mnkr
3.3.1 Ytterligare ett äldreboende 2017	100,0 mnkr	
3.3.2. Utökad behov av korttidsplatser		8,0 mnkr
3.4.1. Servicebostäder LSS	7,0 mnkr	5,0 mnkr
3.4.2. Mobilt team		1,0 mnkr
4.1 Handläggare inom myndighet		1,8 mnkr
4.4.2. Kompetensutveckling		1,0 mnkr
5. Utökad behov av inventarier och ombyggnad	1,0 mnkr	

5. Investeringar

Projekt, Mkr	Budget 2012	2013	2014	2015	2016
Gruppboende, OF		19,0		19,0	
Äldreboende 50 platser, Tornet	10,0	115,0			
Äldreboende 50 platser		60,0	65,0		
Servicebostäder	2,0	2,0	2,0	2,0	
Inventarier, mindre ombyggnader mm	4,0	4,0	4,0	4,0	
Nytt verksamhetssystem	1,0				
Digital nyckelhantering	0,9				
Summa	17,9	200,0	71,0	25,0	

5.1. Beskrivning av investeringar i flerårsplan

Flerårsplanen innehåller två nya äldreboenden. Det första äldreboendet Tornet beräknas vara klart 2013/2014 och investeringsramen uppgår till 125,0 miljoner kronor. Det andra boendet beräknas vara klart i slutet av 2014 och har en investeringsram på 125 miljoner kronor. Det senare boendet är tänkt att användas som ett evakueringsboende under den tid ombyggnaden av Tumba äldreboende pågår eller som ett alternativ för att påbörja en successiv avveckling av Tumba äldreboende .

För 2013 och 2015 finns 19 miljoner för respektive år avsatt för två nya gruppboenden för personer med funktionsnedsättning.

Därutöver innehåller investeringsplanen 4 miljoner per år för inventarier och mindre ombyggnader och 2 miljoner per år för anpassningar av lägenheter.

Under 2012 finns även avsatt 1 miljon kronor för nytt verksamhetssystem samt 0,9 miljoner för digital nyckelhantering.

Investeringsmedel för nya serviceboenden enligt LSS finns inte i planen.

Anne Saaristo
Förvaltningschef

Kristina J Eriksson
Chef ekonomi

2012-01-31

Dnr von/2012:18

Referens

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Framåtsikt inför flerårsplan 2013 - 2016t

Förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens förslag till Framåtsikt 2013-2016

Sammanfattning

För att ge nämnderna och förvaltningarna möjlighet att revidera sina bedömningar om verksamheternas utveckling 2013-2016 har kommunledningen begärt framåtsikter. Framåtsikten utgör en grund för kommunens ekonomiska ramfördelning för 2013 samt ekonomisk planering även för åren 2014-2016.

Förvaltningens förslag till framåtsikt för vård- och omsorgsnämnden redovisar övergripande förutsättningar och förändringar som kan förutses och som vi bedömer har betydelse för ekonomi och verksamhetsutveckling under de kommande åren. Förvaltningen har prissatt behovet av ökande volymer för år 2013-2016. I förslaget ingår även förvaltningens investeringsplan för perioden 2013-2016.

De områden förvaltningen belyser i planen är följande:

- Utveckling inom nämndens ansvarsområde – övergripande nivå
- Ekonomiska förutsättningar
- Demografiska förändringar
- Resultat och måluppfyllelse
- Volymförändringar och behov
- Ambitionsförändringar/Förändrings- och effektiviseringsarbete
- Investeringar